

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE GRONINGEN

*Groningen, 11 november 2003
Nr.2003-19.258/46, MV*

Verzonden: 17 november 2003

Beschikken hierbij op de aanvraag van Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. (in het vervolg Nedmag; de aanvrager) te Veendam om vergunning ingevolge de Wet milieubeheer.

I. AANVRAAG VERGUNNING

Op 26 maart 2002 ontvingen wij een brief van Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. te Veendam, gedateerd 25 maart 2002, kenmerk AKM.M.02.028.

Hierbij wordt, door middel van een geïntegreerde aanvraag, een vergunning gevraagd ingevolge de Wet milieubeheer (Wm) inhoudende:

1. een ontheffing in het kader van het Lozingenbesluit bodembescherming (Lzb) artikel 25 a, en
2. de vaststelling, na uitvoering van een doelmatigheidstoetsing, dat het brengen van afvalstoffen in de diepe ondergrond doelmatig is, ten behoeve van het in werking hebben van een inrichting ten dienste van de injectie van een gipsslurry, zijnde een vloeibare afvalstof, in de diepe ondergrond, welke inrichting een onderdeel vormt van de mijninrichting van Nedmag WHC-1/2, winlocatie WHC-2 aan de Lange Leegte 183, Veendam, gemeente Veendam.

I.0 Intrekken deel van de aanvraag.

Naar aanleiding van het bedenkschrift van de VROM-Inspectie Noord dat op 13 oktober 2003 bij ons is binnengekomen (zie par. III 6.10 en 6.11 en bijlage D) en dat op 20 oktober jl. is doorgezonden aan de aanvrager, heeft Nedmag besloten een deel van de aanvraag in te trekken. Op 31 oktober 2003 hebben we een brief van Nedmag ontvangen, gedateerd 30 oktober 2003, kenmerk 03.108.AKM.MN (zie bijlage E). In deze brief geeft Nedmag te kennen de aanvraag van 26 maart 2002 in te trekken voor zover het de injectie van gips betreft dat ten gevolge van de desulfatering van het rookgasreinigingsresidu (magnesiumsulfaat-oplossing) van Moxba Metrex ontstaat. Voor het overige blijft de aanvraag in stand. De vergunning zal dan ook betrekking hebben op het Nedmag-gips en het Nedmag-Kisuma-gips (zie voor het onderscheid van de verschillende stromen paragrafen I.2 en III.6.2.1).

I.1 Bevoegdheidstoedeling.

De bovengrondse inrichting en de ondergrondse inrichting voor zover er **geen** sprake is van het injecteren van van buiten de inrichting afkomstige afvalstoffen vallen onder de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ).

De onderhavige aanvraag en vergunning hebben betrekking op de ondergrondse inrichting voor zover er **wel** sprake is van het injecteren van van buiten de inrichting afkomstige afvalstoffen.

Voor de gevraagde Wm-vergunning onder 1. was op het moment van indienen van de aanvraag de Minister van Economische Zaken (hierna: Minister van EZ, of: EZ) het bevoegd gezag. Voor de gevraagde Wm-vergunning onder 2. was op het moment van indienen van de aanvraag Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen het bevoegd gezag.

Gelet op de wijzigingen in de wetgeving per 1 januari 2003 wordt er een onderscheid gemaakt tussen de oude situatie en de nieuwe situatie om het verloop van de procedure beter te kunnen begrijpen. Ter inleiding op de in verband hiermee te geven beschouwingen willen wij hier het volgende opmerken.

Ingevolge artikel 152, derde lid, van de Mijnbouwwet wordt een voor de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet ingediende aanvraag om een goedkeuring of een vergunning als bedoeld in artikel 143, vijfde lid, van de Mijnbouwwet beschouwd als een aanvraag om een mijnbouwmilieuvergunning of een milieuvergunning overeenkomstig de toedeling in artikel 143, vijfde en zesde lid. Uit artikel 143, zesde lid, van de Mijnbouwwet is af te leiden dat onder "een milieuvergunning overeenkomstig de toedeling in artikel 143, vijfde en zesde lid" is te verstaan een milieuvergunning die, al naar gelang de van toepassing zijnde bepalingen van de Mijnbouwwet dan wel van de Wet milieubeheer wordt verleend ingevolge de Mijnbouwwet dan wel de Wet milieubeheer. Gelet op het bepaalde in artikel 8.2, derde lid, slot, van de Wm, zoals dit luidt sedert de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet, is voor een milieuvergunning voor de injectie van een afvalstroom in de diepe ondergrond, zoals in casu aangevraagd, het college van gedeputeerde staten het tot vergunningverlening bevoegde gezag.

Met betrekking tot het Lozingenbesluit bodembescherming is in dit kader het volgende van belang. Ingevolge artikel 49 van de Mijnbouwwet, meer in het bijzonder artikel 49, eerste lid, onder c in samenhang met het tweede lid onder c, kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur ten behoeve van de bescherming van het milieu regels worden gesteld met betrekking tot het opslaan van stoffen. Ingevolge artikel 180 van de Mijnbouwwet kan, voorzover hier van belang, bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 49 van de Mijnbouwwet worden bepaald dat de op de artikelen 6 tot en met 12 van de Wet bodembescherming rustende bepalingen geheel of gedeeltelijk van toepassing zijn op mijnbouwwerken als bedoeld in artikel 1 van de Mijnbouwwet. Aan de geciteerde bepalingen uit de artikelen 49 en 180 van de Mijnbouwwet is uitvoering gegeven in de artikelen 194 en 196 van het Lozingenbesluit; ingevolge deze artikelen zijn in het Lozingenbesluit bodembescherming enkele wijzigingen aangebracht die noodzakelijk of wenselijk waren om dit besluit ook te kunnen toepassen ten behoeve van de doelstellingen van de Mijnbouwwet. Hiermee is bereikt dat het Lozingenbesluit bodembescherming niet alleen strekt ter uitvoering van de doelstellingen van de Wet bodembescherming, maar ook van die van de Mijnbouwwet. In artikel 3, tweede tot en met vierde lid, van het Lozingenbesluit bodembescherming worden, voorzover hier van belang, voor de toepassing van dit besluit aangewezen als bevoegd gezag de respectieve bestuursorganen die ingevolge artikel 8.2 van de Wet milieubeheer bevoegd zijn te beslissen op een aanvraag om vergunning ingevolge die wet. Ingevolge artikel 3, lid 2, sub c, van het Lozingenbesluit bodembescherming zijn gedeputeerde staten voor een ingevolge dit besluit vereiste ontheffing van het verbod tot lozing in de bodem het bevoegde gezag indien het betreft een lozing in de bodem die plaatsvindt op een diepte van meer dan 10 meter beneden het maaiveld en ten aanzien waarvan niet de Minister van Economische Zaken het bevoegd gezag is; deze situatie is in casu aan de orde. Met de in artikel 3, tweede tot en met vierde lid, van het Lozingenbesluit bodembescherming gevolgde constructie is zowel een inhoudelijke als procedurele integratie tot stand gebracht tussen de Wet milieubeheer en het Lozingenbesluit bodembescherming.

Uit het in de voorafgaande alinea's weergegeven samenstel van bepalingen blijkt van een doelbewuste onderlinge afstemming tussen de Mijnbouwwet, het Lozingenbesluit bodembescherming en de Wet milieubeheer. Deze onderlinge afstemming heeft vorm gekregen op een zodanige wijze dat daaruit moet worden afgeleid dat de toepassing van de Wet milieubeheer en van het Lozingenbesluit bodembescherming met betrekking tot mijnbouwrichtingen die ressorteren onder hoofdstuk 8 van de Wet milieubeheer moet plaatsvinden als een reflex van en in correlatie met de opzet en de doelstellingen van de Mijnbouwwet.

Waar in artikel 152, derde lid, van de Mijnbouwwet in het kader van het overgangsrecht wordt bepaald dat, voorzover hier van belang, een voor de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet ingediende aanvraag om een milieuvergunning wordt beschouwd als een aanvraag om een milieuvergunning overeenkomstig de in de Mijnbouwwet aangegeven toedeling, hetgeen in de onderhavige situatie inhoudt: een aanvraag om een milieuvergunning in de zin van het slot van artikel 8.2, derde lid, van de Wet milieubeheer, betekent dit dat op deze aanvraag om milieuvergunning, evenals op de aanvraag voor de in deze milieuvergunning te incorporeren ontheffing ingevolge het Lozingenbesluit bodembescherming, dient te worden beslist aan de hand van het sedert de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet en de daarmee verband houdende overige regelgeving - op 1 januari 2003 - geldende recht.

Tegen de achtergrond van de in de voorgaande alinea's gegeven uiteenzetting willen wij in het kader van de bevoegdheidstoedeling thans overgaan tot een nadere beschouwing van onder andere de oude situatie (par. I.1.1) en de nieuwe situatie (par. I.1.3) en het overgangsrecht (par. I.1.6).

I.1.1. Oude situatie.

Het wettelijk regime van voor 1 januari 2003 met betrekking tot de verwerking van afvalstoffen en/of gevaarlijke afvalstoffen afkomstig van buiten de inrichting binnen mijnbouwinstellingen was als volgt.

Op basis van artikel 22.1 lid 2 van de Wm was deze wet (hoofdstuk 8 Wm) van toepassing op inrichtingen als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder a, van de Mijnwet 1903, voor zover het betreft afvalstoffen dan wel gevaarlijke afvalstoffen die van buiten de betrokken inrichting - in dit geval mijnlocatie WHC1/2 - afkomstig waren. Gedeputeerde Staten waren bevoegd de doelmatige verwerking dan wel bewerking te toetsen in een Wm-vergunning (IVB 28.4.f.) en voor zover het gevaarlijke afvalstoffen betrof, diende voorafgaande aan de vergunningverlening de minister van VROM een Verklaring Van Geen Bedenkingen (VVGB) af te geven. Dit laatste was hier niet het geval, omdat het niet om gevaarlijk afval ging.

De minister van EZ was het bevoegd gezag met betrekking tot de milieuhygiënische toetsing ten aanzien van een lozing van overige vloeistoffen zoals bedoeld in het Lzb plaatshebbende binnen een Wm-inrichting waarvoor deze minister bevoegd was ten aanzien van de bovengronds gelegen mijnbouwinstelling, als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder a, van de Mijnwet 1903 (Wm artikel 8.2. lid 3 in combinatie met artikel 25 a Lzb).

Met andere woorden de milieuhygiënische aspecten van de lozing in de diepe ondergrond van overige vloeistoffen moesten in een Wm-veranderingsvergunning voor de bovengronds gelegen mijnbouwinstelling van EZ worden geregeld. De gipsslurry moet als een overige vloeistof worden beschouwd zoals bedoeld in het Lzb.

Dit besluit van EZ diende op basis van artikel 25 lid 3 en artikel 25a lid 2(Lzb) door de minister van VROM te worden meeondertekend.

I.1.2. Brief van de minister van EZ.

Op 21 februari 2003 hebben wij een brief ontvangen van de minister van EZ (zie bijlage B) over de wijziging in de bevoegdheidstoedeling door het in werking treden van de Mijnbouwwetgeving op 1 januari 2003 en de daarmee samenhangende wijziging van relevante regelgeving. In deze brief deelt de minister van EZ ons mee dat naar zijn inzicht wij nu het bevoegd gezag zijn voor de verlening van een Wm-vergunning aan Nedmag voor de injectie van gips in de diepe ondergrond voor zowel de doelmatigheidstoetsing als de milieuhygiënische toetsing. Verder verzoekt de minister van EZ ons om de behandeling van de aanvraag uit maart 2002 volledig over te nemen. Wij onderschrijven de zienswijze van de minister van EZ en nemen de behandeling over. Deze brief is als bijlage aan de beschikking gevoegd.

I.1.3. Nieuwe situatie.

Op 1 januari 2003 is de nieuwe Mijnbouwwet in werking getreden. Tevens zijn er op dat moment wijzigingen opgetreden in verschillende wet- en regelgevingen waaronder de Wm en het Lzb, een besluit gebaseerd op de Wet bodembescherming.

1.1.4. Wet milieubeheer.

Ingevolge artikel 8.2, derde lid, van de Wm, zoals gewijzigd bij artikel 183 van de Mijnbouwwet, is de minister van EZ het bevoegd gezag voor de verlening van een Wm-vergunning voor een inrichting die een krachtens artikel 1 van de Mijnbouwwet aangewezen mijnbouwwerk is, voorzover het niet betreft de ondergronds gelegen inrichting voor het opslaan van afvalstoffen die van buiten het betrokken mijnbouwwerk afkomstig zijn, dan wel gevaarlijke afvalstoffen. Ter zake van dit laatste zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag. Deze tekst is in de wet opgenomen als gevolg van het amendement-Witteveen/Atsma. Met betrekking tot de zinsnede "dan wel gevaarlijke afvalstoffen" moet het volgende worden opgemerkt.

In artikel 8.2, derde lid, van de Wm staat aan het slot, zoals dit luidt sinds 1 januari 2003, de term "gevaarlijke stoffen". Deze term is ook gebruikt in de tekst van het desbetreffende amendement-Witteveen /Atsma. In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer, waarin ook aan dit amendement wordt gerefereerd, wordt gesproken over "afvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen" (Kamerstukken I, 2001-2002, 26 219, 313b, pag. 11). Gelet hierop, en op de wetgevingssystematiek van de Wm, en omdat het amendement een wijziging beoogde van de Wm, zijn wij van mening dat men het ervoor moet houden dat hier moet worden gelezen: gevaarlijke afvalstoffen.

Indien en voorzover een aangevraagde Wm-vergunning voor het in de diepe ondergrond brengen van afvalstoffen betrekking heeft op gevaarlijke afvalstoffen of afgewerkte olie en tevens ressorteert onder artikel 8.36a van de Wm juncto Bijlage III van het IVB, kan de vergunning slechts worden verleend nadat de minister van VROM een VVGB heeft afgegeven. Dit is hier echter niet het geval. Zoals uit de Eural-toetsing, gevoegd bij de aanvraag, blijkt is het gips geen gevaarlijk afval.

Op de winningslocatie waar de injectie van de gipsslurry plaatsvindt ontvangt Nedmag afvalstoffen van buiten de inrichting. Deze afvalstoffen worden in de diepe ondergrond geïnjecteerd. Op basis van de wijziging van de Wm zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag om een vergunning te verlenen.

1.1.5. Lozingenbesluit bodembescherming.

Dit besluit is, voorzover het betreft de relatie tot de Mijnbouwwet, gebaseerd op artikel 49 van het Mijnbouwwet. Dit artikel 49 biedt een basis voor het bij Algemene maatregel van bestuur (Amvb)(het Mijnbouwbesluit) stellen van regels ten behoeve van de bescherming van het milieu. Het gaat daarbij onder meer om regels ter voorkoming van verontreiniging van de zee of de bodem of ter beperking van de gevolgen van verontreiniging door lozingen en gebruik van stoffen vanaf respectievelijk op een mijnbouwinstallatie.

Met betrekking tot het Lzb zijn de volgende artikelen van belang.

1. Artikel 3.

Ingevolge artikel 3, lid 2, sub a, van het Lzb zijn Gedeputeerde Staten voor een ingevolge dit besluit vereiste ontheffing van het verbod tot lozing in de bodem het bevoegde gezag indien het betreft een lozing in de bodem binnen een inrichting waarvoor Gedeputeerde Staten krachtens artikel 8.2, tweede lid, van de Wm juncto bijlage I van het IVB het bevoegde gezag zijn.

Ingevolge artikel 3, lid 2, sub c, van het Lzb zijn Gedeputeerde Staten voor een ingevolge dit besluit vereiste ontheffing van het verbod tot lozing in de bodem het bevoegde gezag indien het betreft een lozing in de bodem die plaatsvindt op een diepte van meer dan 10 meter beneden het maaiveld en ten aanzien waarvan niet de minister van EZ het bevoegde gezag is.

Ingevolge artikel 3, lid 4, van het Lzb is de minister van EZ voor een ingevolge dit besluit vereiste ontheffing van het verbod tot lozing in de bodem het bevoegde gezag indien het betreft een lozing in de bodem binnen een inrichting (in casu een mijnbouwwerk) waarvoor de minister van EZ krachtens artikel 8.2, derde lid, van de Wm het bevoegde gezag is. Deze bevoegdheidstoewijzing geldt indien en voorzover het Lzb bij of krachtens een Amvb op basis van artikel 49 van de Mijnbouwwet geheel of gedeeltelijk van toepassing is verklaard op mijnbouwwerken; dit is gebeurd bij artikel 196 van het Mijnbouwbesluit.

Artikel 8.2, derde lid is nu zodanig gewijzigd (zie hierboven onder Wm) dat niet de minister van EZ het bevoegde gezag zijn maar Gedeputeerde Staten.

2. Artikel 25a juncto artikel 25.

Ingevolge artikel 25a, lid 1, van het Lzb kan het gezag dat bevoegd is een Wm-vergunning te verlenen ten aanzien van een lozing binnen de inrichting, bij de Wm-vergunning bepalen dat een lozing in de bodem is toegestaan. Indien en voorzover het hierbij gaat om een lozing in de bodem die samenvalt met dan wel dezelfde activiteit betreft als het opslaan van afvalstoffen, die van buiten de desbetreffende inrichting, in casu het betrokken mijnbouwwerk, afkomstig zijn, zijn Gedeputeerde Staten het bevoegde gezag. Indien en voorzover het hierbij gaat om een lozing in de bodem vanuit een inrichting die een krachtens artikel 1 van de Mijnbouwwet aangewezen mijnbouwwerk is, maar waarbij het niet gaat om het opslaan van afvalstoffen die van buiten het betrokken mijnbouwwerk afkomstig zijn, dan wel gevaarlijke afvalstoffen, is de minister van EZ het bevoegde gezag.

Ingevolge artikel 25, lid 3, van het Lzb stelt de minister van EZ, indien hij een beslissing dient te nemen over een besluit inzake een ontheffing, de directeur-generaal Milieubeheer van het Ministerie van VROM in de gelegenheid ter zake advies uit te brengen. De directeur-generaal Milieubeheer dient een advies uit te brengen binnen vier weken nadat hij daartoe in de gelegenheid is gesteld. De Nota van Toelichting op het Mijnbouwbesluit merkt in dit verband het volgende op: "Anders dan onder het "oude" recht (artikelen 25, derde lid, en 25a, tweede lid, van het Lzb), is geen medeparaaf van de minister van VROM meer vereist voor de verlening van de ontheffing, doch een eis tot overleg. Wel is de directeur-generaal Milieubeheer van het Ministerie van VROM aangewezen om advies uit te brengen over lozingen in de bodem binnen mijnbouwwerken. Het spreekt vanzelf dat de minister van EZ met het advies terdege rekening moet houden en dat hij er slechts goed gemotiveerd van zal kunnen afwijken" (Staatsblad 2002, 604, pag. 123).

Ingevolge het bepaalde in artikel 25a, tweede lid, is artikel 25, lid 3, van het Lzb van overeenkomstige toepassing als Gedeputeerde Staten het bevoegde gezag zijn voor de lozingsontheffing.

Oorspronkelijk stond in artikel 25a, lid 1 een termijn genoemd van ten hoogste vier jaar waarvoor een ontheffing van het verbod tot lozen kon worden verleend. Deze termijn is komen te vervallen op basis van artikel 196, lid 1, sub b van het Mijnbouwbesluit.

De termijn die in onderhavig geval nu bepalend is, is de termijn genoemd in artikel 8.17, lid 2 van de Wm. Deze termijn is 10 jaar.

3. Artikel 28.

In artikel 28, lid 1, van het Lzb wordt, voorzover hier van belang, met zoveel woorden bepaald dat Gedeputeerde Staten bij de beslissing op de aanvraag voor een Wm-vergunning het tot verlening van de Wvo-vergunning bevoegde waterschapsbestuur in de gelegenheid moeten stellen advies uit te brengen over het ontwerp van de - in de Wm-vergunning op te nemen - lozingsontheffing.

Ingevolge artikel 28, lid 2, van het Lozingenbesluit bodembescherming dienen B en W van de gemeente waar de lozing in de bodem plaatsvindt of zal plaatsvinden, in de gelegenheid te worden gesteld advies uit te brengen over de met de voorgenomen lozing samenhangende ontwerp-beschikkingen.

1.1.6. Overgangsrecht.

Het Mijnbouwbesluit bevat geen relevante bepalingen van overgangsrecht.

In de Mijnbouwwet is voor wat betreft het overgangsrecht relevant het bepaalde in artikel 152, lid 3. Het in dit artikellid bepaalde heeft als consequentie dat een vóór de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet (1-1-2003) ingediende aanvraag voor een Wm-vergunning wordt beschouwd als een aanvraag voor een Wm-vergunning overeenkomstig het nieuwe recht, d.w.z. voor een Wm-

vergunning waarvan het werkingsbereik is afgegrensd van de op grond van de Mijnbouwwet vereiste "typische" mijnbouwvergunningen op de wijze waarop die afgrenzing in de Mijnbouwwet is geregeld. Onder "Wm-vergunning" moet in dit opzicht ook de daarin te incorporeren lozingsonthefving begrepen worden geacht. Ook voor de vóór de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet ingediende aanvragen voor de "typische" mijnbouwvergunningen geldt ditzelfde overgangsregime. Gelet hierop, en omdat daarop gerichte specifieke overgangsbepalingen ontbreken, kan niet worden gesteld dat op aanvragen die waren ingediend vóór 1 januari 2003, moet worden beslist aan de hand van het recht zoals dat vóór die datum gold.

Een en ander betekent dat op aanvragen die zijn ingediend vóór 1-1-2003, procedureel en inhoudelijk moet worden beslist aan de hand van het nieuwe recht.

1.1.7. Samenvattende overweging aangaande de bevoegdheidstoedeling.

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat wij aan Nedmag een vergunning op basis van de Wm kunnen verlenen voor een periode van tien jaar zonder medeparaaf van de minister van VROM voor de injectie van een gipsslurry.

In deze vergunning moeten een tweetal elementen worden meegenomen, te weten:

1. een doelmatigheidstoetsing op basis van de Wm voor de verwerkingswijze van injectie van gips in de diepe ondergrond;
2. een milieuhygiënische toetsing op basis van het Lzb artikel 25 a juncto artikel 25, lid.

1.2 Inhoud geïntegreerde aanvraag.

De aanvraag heeft betrekking op de injectie in de diepe ondergrond (op \pm 2 km diepte) van vloeibare afvalstoffen, zijnde een gipsslurry binnen de winlocatie WHC-2.

De te injecteren vloeibare afvalstof is afkomstig van de magnesiumoxide-fabriek van Nedmag aan de Billitonweg te Veendam. Binnen laatstgenoemde inrichting wordt een tweetal deelstromen gips uitsluitend afkomstig van Nedmag apart opgeslagen.

Het gips ontstaat binnen de Nedmag-inrichting - de magnesiumoxide-fabriek - ten gevolge van een tweetal activiteiten.

In de eerste plaats zuivert Nedmag één van haar grondstoffen namelijk de magnesiumchloride-pekkel die op de winningslocaties gewonnen wordt. Het sulfaat uit deze pekkel, dat uit de diepe ondergrond mee wordt gewonnen, wordt met behulp van een calciumchloride-oplossing neergeslagen tot CaSO₄ hydraat, ofwel gips. Deze calciumchloride-oplossing ontstaat bij de menging van de andere belangrijke natuurlijke grondstof van Nedmag namelijk het dolime, een gebrande kalksteen met magnesiumchloride. Het gips ontstaat in een natte vorm, met andere woorden: er is sprake van een gipsslurry.

Ter beperking van transportkosten en met het oog op de terugwinning van hoogwaardige magnesiumchloride-pekkel (de zgn. Bischofische pekkel) wordt de gipsslurry na indikking en filtratie in een steekvaste vorm opgeslagen. In deze relatief droge toestand wordt het zouthoudende gips naar de mijninrichting getransporteerd alwaar het gips wordt gemengd met een laagwaardige magnesiumchloride-pekkel (de zgn. Carnallitische pekkel) tot een injecteerbare (verpompbare) gipsslurry. Deze laagwaardige magnesiumchloride-pekkel (de zgn. Carnallitische pekkel) wordt ook op deze locatie door Nedmag gewonnen en is niet als een afvalstof te beschouwen. Deze laatst bedoelde pekkel kent een iets andere samenstelling en bevat lagere concentraties magnesiumchloride.

In de tweede plaats behandelt Nedmag een hoogsulfaathoudende afvalwaterstroom van het naast gelegen chemische bedrijf Kisuma Chemicals B.V. (in het vervolg Kisuma).

Nedmag levert Kisuma als grondstof een deel van de in de mijninrichting gewonnen ongezuiverde ruwe magnesiumchloride-pekkel. Deze pekkel bevat dus nog sulfaten. Bij het productieproces binnen Kisuma ontstaan een aantal zoute afvalwaterstromen. Al deze afvalwaterstromen worden via de neutralisatieput van Nedmag geloosd op de Veenkoloniale Afvalwaterleiding (in het vervolg VKA). Alleen de hoogsulfaathoudende stroom dient een afzonderlijke voorbehandeling bij Nedmag te ondergaan alvorens lozing op de VKA mogelijk is. Deze voorbehandeling is noodzakelijk aangezien de lozing plaatsvindt gezamenlijk met afvalwaterstromen van Nedmag en

het Nedmag-afvalwater calciumchloride bevat. Om gipsvorming in de VKA te voorkomen - en daardoor verstopping van de VKA - moeten de sulfaten eerst worden verwijderd.

De ruwe magnesiumchloride-pekkel als grondstof voor Nedmag bestaat voor maximaal 1 % uit een retourstroom van een rookgasreinigingsinstallatie van een andere inrichting (de zgn. Moxba Metrex-stroom). Deze retourstroom wordt door Nedmag tot op heden ontvangen als zijnde een grondstof. Deze stroom is het restant van een door Nedmag aan de andere inrichting geleverde magnesiumhydroxide-oplossing ten behoeve van de rookgasreiniging. Deze stroom bevat relatief veel magnesiumverbindingen waaronder magnesiumsulfaat. Nedmag ontvangt deze stroom als grondstof op basis van een door ons op 6 december 1999 afgegeven "niet-van-toepassings-verklaring" met een looptijd van 5 jaar.

Ook de sulfaten uit deze stroom worden samen met de andere sulfaten neergeslagen en uiteindelijk als gips geïnjecteerd in de diepe ondergrond.

De vergunning wordt gevraagd voor maximaal 60.000 m³ (20.000 ton droge stof/gips) per jaar te injecteren vloeibare afvalstoffen.

De gipsslurry wordt in de cavernes (met pekkel gevulde holtes in de zoutformaties in de diepe ondergrond) gebracht. Het gips tast de kwaliteit van de magnesiumchloride-pekkel niet aan, zodat Nedmag deze pekkel kan blijven winnen als grondstof, terwijl er gips wordt geïnjecteerd.

Nedmag ziet de injectie van de gipsslurry als doelmatig aangezien dit gips anders uitsluitend kon worden verwerkt door het bovengronds te storten. Naar het oordeel van Nedmag uit de doelmatigheid zich in de volgende elementen:

de stabilisering van cavernes, een (beperkte) reductie van de bodemdaling, een verhoging van de productie van hoogwaardige pekkel (continuering bedrijfsvoering; bedrijfseconomische ontwikkeling), een reducering van het gebruik van zoet oppervlaktewater en het voorkomen van bovengronds ruimtebeslag met de noodzakelijke voorzieningen ter voorkoming van bodembelasting door zout (uitspoeling).

Overigens wordt het gips in de vorm van een slurry sinds 1987 geïnjecteerd in de diepe ondergrond. Andere verwerkingsmethoden, hergebruiksmogelijkheden dan wel nuttige toepassingen zijn tot op dit moment niet voor handen.

Tevens is het ontstaan van het gips onontkoombaar aangezien de sulfaten voor het overgrote deel worden meegeproduceerd met de magnesiumchloride-pekkel en moeten worden verwijderd ten behoeve van het productieproces van Nedmag dan wel ter voorkoming van het dichtslibben van de VKA.

I.3 Vergunnings situatie.

Nedmag wint op basis van haar concessies magnesium- en kaliumzouten nabij Veendam.

Het gips ontstaat binnen de magnesiumoxide-fabriek te Veendam (zie hierboven)

Deze afvalstroom wordt in de mijninrichting van Nedmag in de diepe ondergrond gebracht.

Op 30 juni 1998, van kracht geworden op 20 augustus 1998, is aan Nedmag voor de injectie de benodigde "vergunning" verleend zijnde een ontheffing in het kader van het Lzb (EZ). Deze "vergunning" was aangevraagd op 22 juni 1992. Omdat op 1 maart 1993 de Wm in werking is getreden werd dit besluit gelijk gesteld met Wm-vergunningen met als bevoegde gezagen de minister van EZ (Lzb; milieuhygiënische toetsing) en Gedeputeerde Staten van Groningen (Wm-doelmatigheidstoetsing).

Bij het verlenen van de ontheffing is door de minister van VROM tevens de doelmatigheid van de verwerking van het gips getoetst. Het besluit van EZ is medeondertekend door de minister van VROM.

Nedmag heeft derhalve per 20 augustus 1998, zowel voor wat betreft het milieuhygiënische als voor wat betreft het doelmatigheidsaspect, vergunning gekregen voor de injectie van de stroom: - gips afkomstig van Nedmag.

Het betreft een stroom die direct dan wel indirect aan de winning van magnesiumzouten is gekoppeld en van een vergelijkbare samenstelling is als het gips dat van nature in de diepe ondergrond aanwezig is, genaamd anhydriet

Hieronder is een chronologisch overzicht gegeven van de vergunnings situatie en aanverwante zaken.

1.3.1 Chronologie Vergunnings situatie en aanverwante zaken.

1. aanvraag ontheffing Lzb/Wet bodembescherming (Lzb/Wbb) van Nedmag, ontvangen d.d. 22 juni '92 door min. EZ;
2. overgangsrechtsituatie op basis van Lzb/Wbb (van kracht 1/7/'90, aanvraag voor 1/7/'92 dan overgangssituatie tot het moment van beschikken op de aanvraag);
3. inwerkingtreding Wm 1/3/'93;
4. beschikking d.d. 30 juni '98 incl. doelmatigheidstoetsing VROM (medeparaaf);
5. rol van de provincie was uitsluitend adviseur. Advies gegeven op 27 mei '98 (positief en doelmatig);
6. publicatie en tervisielegging, beschikkingen van kracht op 21 augustus '98;
7. looptijd 4 jaar na van kracht worden (dus t/m 20 augustus 2002);
8. op moment van het "vankrachtworden", 21/8/'98 werd de beschikking gelijkgesteld aan Wm-beschikkingen met als bevoegde gezagsinstellingen min. EZ voor de "ontheffing-Lzb" en Gedeputeerde Staten voor de doelmatigheidstoetsing;
9. gewenste continuering van de activiteiten door Nedmag, aanvraag d.d. 26/3/'02;
10. Constatering medio juni 2002: op 21 augustus 2002 zal Nedmag niet beschikken over van kracht zijnde vergunningen;
11. Gedeputeerde Staten hanteren hierbij het "Beleidskader Gedogen" van VROM/Justitie;
12. standpunt Gedeputeerde Staten: niet passief gedogen, onder voorwaarden actief gedogen middels een gedoogbesluit;
13. verzoek om een gedoogbesluit van Nedmag ontvangen door Gedeputeerde Staten d.d. 5 juli 2002 en door EZ d.d. 5 juli 2002, inhoudende het verzoek af te zien van het inzetten van handhavingsinstrumenten tegen het continueren van de gipsinjectie te Veendam/Tripscompagnie conform de eerder verleende "vergunning", na 21/8/'02 zonder dat daaraan een geldige vergunning ten grondslag ligt;
14. de activiteiten zullen gecontinueerd moeten worden zonder vergunning, gesprek met Nedmag op 16/8/'02;
15. een gedoog situatie is ontstaan;
16. gedoogbeschikking van G.S. d.d. 29 augustus 2002 conform verzoek;
17. brieven van G.S. aan Vaste Kamercommissie VROM op 11 en 21 oktober 2002 over Nedmag-gipsproblematiek en de vaststelling van het LAP en dan in het bijzonder paragraaf 18.4 van het LAP;
18. op 16 december is in de Tweede Kamer de motie aangenomen (28 600 XI, nr. 16 van Van den Brink cs.) over reststromen van de zout-industrie (de "ja-mits-motie");
19. op 17 januari 2003 heeft G.S. een brief gezonden aan de Staatssecretaris en de Vaste Kamercommissie VROM aangaande het niet overnemen van de motietekst in par. 18.4 van het LAP;
20. op 3 februari 2003 heeft de Staatssecretaris een brief aan de Tweede Kamer gezonden ter vaststelling van het LAP met de mededeling dat de motietekst (nr. 16) niet is overgenomen aangezien de Staatssecretaris van mening is dat er materieel gezien geen verschil zit tussen de huidige LAP-tekst ("nee-tenzij-versie"; laatste alinea van par. 18.4) en de motietekst;
21. op 7 maart 2003 hebben G.S. een brief gezonden aan de provinciale staten waarin zij, gelet op deze zinsnede (punt 20), hebben gesteld dat er met betrekking tot de desbetreffende LAP-tekst geen problemen zijn te verwachten voor de vergunningverlening in onze provincie;
22. op 27 maart hebben we een verzoek van Nedmag ontvangen voor een nieuw gedoogbesluit aangezien op 1 mei 2003 de gevraagde vergunning nog niet van kracht kan zijn;
23. op 29 april 2003 is een nieuwe gedoogbeschikking door G.S. afgegeven met einddatum 1 maart 2004.

I.4 Inrichtingslocatie.

De inrichting is gelegen nabij Tripscompagnie, adres Lange Leegte 183 in de gemeente Veendam, kadastraal bekend als Gemeente Veendam, sectie B1, nrs. 1735 en 1736.

I.5 IPPC en Wm/Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer.

I.5.1. IPPC.

De injectie van de vloeibare gipsslurry valt niet onder de stortregelgeving in Nederland (zie ook onder III.5 laatste alinea). Alhoewel er op dit moment nog onduidelijkheid bestaat of deze injectieactiviteit wel of niet onder categorie 5.4 van de Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) richtlijn van 24 september 1996 valt, zijn wij van mening dat de injectie van dit niet bovengronds nuttig in te zetten gips conform de stand der techniek plaatsvindt en doelmatig is. Categorie 5.4 betreft "Stortplaatsen die meer dan 10 ton per dag ontvangen of een totale capaciteit van meer dan 25.000 ton hebben, met uitzondering van stortplaatsen voor inerte afvalstoffen". Het gips is in de omgeving waar het geologisch geïsoleerd geborgen wordt als inert aan te merken. In analogie met de implementatie van de "EG-richtlijn storten" (1999/31/EG d.d. 26/4/'99) gaan we er voorsnog niet van uit dat de onderhavige activiteit onder categorie 5.4 valt.

Op dit moment is er geen BAT (Best Available Techniques) Reference document (BREF) in voorbereiding voor deze activiteit. De concept-BREF "Waste Treatment" ziet gelet op het werkingsbereik (scope) van het document (blz. XIV versie februari 2003) niet toe op deze activiteit.

Ook anderszins zou in onze optiek een toetsing aan de IPPC nu niet leiden tot een andere afweging.

I.5.2. Wm/IVB.

De activiteiten van Nedmag binnen deze inrichting voor zover het betreft de injectie van gips vallen onder de categorieën 1.1a en 28.4.f. van het op de Wm stoelende Inrichtingen- en VergunningenBesluit Milieubeheer (IVB), te weten het aanwezig hebben van elektromotoren en het op of in de bodem brengen van van buiten de inrichting afkomstige huishoudelijke afvalstoffen, van bedrijfsafvalstoffen of van gevaarlijke afvalstoffen om deze stoffen daar te laten.

In dit geval gaat het om bedrijfsafvalstoffen.

Voor categorie 28.4 zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag voor de vergunningverlening. Gezien het feit dat in ieder geval deze categorie van toepassing is op deze inrichting van Nedmag, volgt uit de systematiek van de wet dat Gedeputeerde Staten in dit geval bevoegd zijn om over de vergunningverlening te beslissen (zie ook de paragraaf "Bevoegdheidstoedeling", I.1).

I.6 Coördinatie.

In de aanbiedingsbrief van de geïntegreerde aanvraag worden Gedeputeerde Staten door de aanvrager verzocht, gelet op de inhoudelijke samenhang, de coördinatie te voeren voor het verlenen van de twee gevraagde Wm-vergunningen. Dit verzoek is door ons gehonoreerd. Gelet op de paragraaf over de bevoegdheidstoedeling (zie hierboven, I.1) zal de inhoudelijke afstemming binnen ons besluit plaatsvinden. We zullen in het bijzonder met betrekking tot de inhoud van de voorschriften aangaande milieuhygiënische toetsing het Ministerie van EZ en dan in het bijzonder het Staatstoezicht op de Mijnen om advies verzoeken.

I.7 Toezending adviseurs.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 8.6 en artikel 8.7 van de Wm en artikelen 3:17 en 3:19 eerste lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) hebben wij exemplaren van de aanvraag om vergunning gezonden aan:

- de VROM-Inspectie Regio Noord;
- ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Veendam;
- het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Menterwolde;
- het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Hoogezand-Sappemeer;

- het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Noord;
- het Ministerie van Economische Zaken;
- het Staatstoezicht op de Mijnen;
- het Waterschap Hunze en Aa's;

De door ons te verlenen vergunning zal betrekking hebben op de toetsing van doelmatige verwerking van afvalstoffen afkomstig van buiten de inrichting en op de milieuhygiënische aspecten van de lozing in de diepe ondergrond op basis van het Lzb.

II. GEVOLGDE PROCEDURE.

II.1 Procedure.

Wij hebben met betrekking tot deze aanvraag de procedure gevolgd zoals die is aangegeven in afdeling 3.5 van de Awb en in hoofdstuk 13 van de Wm.

Naar aanleiding van de toezending van de aanvraag d.d. 10 april 2002 aan de adviseurs (zie hierboven, I.7) is er op 27 september 2002, gedateerd 25 september 2002, kenmerk W146, SAS/2002070429, een advies bij ons binnengekomen van de Staatssecretaris, dhr. Van Geel, van het Ministerie van VROM te Den Haag, waarvan de integrale tekst in kopie aan de onderhavige beschikking is gehecht (zie bijlage A1), inhoudende:

- de vergunning kan in de ogen van de Staatssecretaris verleend worden voor het gips dat ontstaat bij de magnesiumpekelzuivering en
- de vergunning kan verleend worden voor de injectie van carnallitische pekkel in onverzadigde dan wel verzadigde vorm;
- de vergunning kan in de ogen van VROM niet verleend worden voor het gips dat ontstaat ten gevolge van het gebruik van de retourstroom van de rookgasreiniging van Moxba Metrex (in het vervolg Moxba), en dat ontstaat als gevolg van de behandeling van de hoogsulfaathoudende afvalwaterstroom van Kisuma.

Ten tijde van dit advies was de definitieve tekst van het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) en dan in het bijzonder paragraaf 18.4 "Opbergen in de diepe ondergrond" nog niet beschikbaar. Na het ter visie leggen van het ontwerp-LAP in januari 2002 is deze tekst pas in december 2002 definitief geworden en formeel op 3 maart 2003.

Naar aanleiding van het - door ons aan de regionale Inspecteur voor de milieuhygiëne - toezenden van een ambtelijk concept gedoogbesluit (2de verlengde gedoogsituatie) d.d. 16 april 2003 heeft de Inspecteur van de VROM-Inspectie Noord een advies uitgebracht, gedateerd 25 april 2003, door ons ontvangen 28 april 2003, kenmerk KH/6839.2003/as (zie bijlage A2) inhoudende een instemming met de gedoogsituatie en een verwijzing naar de definitieve tekst van paragraaf 18.4 van het LAP. De Inspecteur gaat er van uit dat we deze tekst bij de vergunningverlening betrekken.

Er zijn geen andere adviezen ontvangen.

Het ontwerp van deze beschikking is samen met de aanvraag en de overige van belang zijnde stukken ter inzage gelegd (artikel 3:21 Awb en art. 13.4 Wm) van 15 september 2003 tot en met 13 oktober 2003. Naar aanleiding van de terinzagelegging is er een bedenkschrift ontvangen op 13 oktober 2003 van de VROM-Inspectie Noord en is er op 29 oktober 2003 een advies ontvangen van VROM/DGM/SAS (zie voor brieven bijlage D en voor het overige par. III 6.10 en 6.11).

Er is geen verzoek om een mondelinge gedachtewisseling te houden bij ons binnengekomen (art. 3.25 Awb), derhalve is een dergelijke bijeenkomst niet gehouden.

Van het vooroverleg is een verslag gemaakt.

II.2 Milieu-effectrapport.

De aangevraagde vergunning is een besluit waar bij de voorbereiding daarvan geen milieu-effectrapport (MER) behoeft te worden gemaakt.

Er is hier geen sprake van de oprichting van een inrichting/installatie waardoor op basis van C18.2 dan wel C18.5 een mer-plicht zou ontstaan. Er is uitsluitend sprake van een uitbreiding van de jaarlijkse injectiecapaciteit van de oorspronkelijk vergunde 40.000 m³ naar de aangevraagde 60.000 m³ (komt overeen met 20.000 ton droge stof/gips). Overeenkomstig D18.3 is deze capaciteitsuitbreiding niet mer-beoordelingsplichtig.

De activiteit binnen de mijnlocatie WHC1/2-inrichting wijzigt niet in relatie tot de injectie van gips.

III. GRONDEN VAN DE BESLISSING.

III.1 Provinciaalomgevingsplan (POP).

Het Provinciaal Omgevingsplan (POP) is vastgesteld op 14 december 2000. Het POP integreert het beleid zoals dat tot dusverre was opgenomen in diverse beleidsplannen met hun herziening en uitwerking tot een plan voor de fysieke omgeving. Het POP heeft de wettelijke status van:

- streekplan op basis van de Wet ruimtelijke ordening;
- milieubeleidsplan op basis van de Wet milieubeheer;
- waterhuishoudingsplan op basis van de Wet waterhuishouding
- mobiliteitsplan op basis van de Planwet verkeer en vervoer.

Het doel van het POP is om overal in de provincie een basiskwaliteit voor het milieu te realiseren, waarbij geen onaanvaardbare risico's voor mens en natuur te verwachten zijn. Waar de milieukwaliteit beter is dan de basiskwaliteit mag deze niet verslechteren. De basiskwaliteit wordt voor de milieucapaciteiten ontleend aan NMP-3. In het POP wordt verder aangegeven dat bij het vaststellen en beoordelen van de milieukwaliteit de meest actuele en Europese en landelijke regelgeving, richtlijnen en circulaire worden gehanteerd.

In paragraaf 3.5 "Schoon en veilig Groningen" van het POP staat het milieubeleid beschreven.

In ons POP hebben wij aangegeven dat er geen radioactieve en geen gevaarlijke afvalstoffen in de diepe ondergrond zouden behoren te worden gebracht (blz. 64 e.v.) Dit is sinds 1988 bestaand beleid.

De injectie van deze afvalstoffen verdraagt zich in principe niet met een duurzame ontwikkeling en niet met de hoofddoelstelling van het afvalbeleid te weten preventie en hergebruik (blz. 65).

Echter gelet op het ontbreken van verwerkingsmogelijkheden voor het gips en het onvermijdelijk vrijkomen van het gips, hebben we onder punt 39 op blz. 65 van ons POP speciaal een passage opgenomen voor onderhavige bestaande situatie naast mogelijke nieuwe situaties, te weten de volgende passage:

"De ondergrond van de provincie Groningen mag beperkt worden gebruikt voor het bergen van (afval)stoffen. Het gebruik moet een positieve invloed hebben of mag geen invloed hebben op de ondergrond en/of andere onderdelen van het milieu. Het mag in ieder geval geen negatieve invloed hebben op de omliggende grondlagen. Uitgangspunt is dat het brengen van (afval)stoffen in de ondergrond een voordeel dient te hebben ten opzichte van storten als definitieve verwijderingsmethode. Voor de delfstoffenwinning geldt bovendien dat vervanging van (maagdelijke) grondstoffen door gerecycleerde grondstoffen of afvalstoffen in principe mogelijk moet zijn".

De neutrale dan wel positieve invloed uit zich in:

- het vermijden van de negatieve milieuaspecten van het bovengronds storten van het gips, vooral de potentiële uitloging van chloriden en andere zouten en het ruimtebeslag;
- het beperken van het gebruik van zoet oppervlaktewater ter oplossing en verdringing van magnesiumchloride-pekkel vanuit de cavernes;
- door de verdringing door de gipsslurry ontstaat een verhoging van de productiecapaciteit van hoogwaardige magnesiumchloride-pekkel vanuit de cavernes;

- een stabilisering van de cavernes en een beperkte reductie van de ten gevolge van de winning van de magnesium- en kaliumzouten ontstane en te ontstane bodemdaling;

De vergunning die Nedmag vraagt, kan naar onze mening verleend worden mede gelet op de desbetreffende passage in het POP.

III.2 Nationaal Milieubeleidsplan.

Hoewel wij op grond van de Wm niet behoeven te toetsen aan het Nationaal Milieubeleidsplan (NMP), moet er van worden uitgegaan dat gezien de betekenis en de strekking van dit NMP desalniettemin rekening moet worden gehouden met het gestelde in dit plan.

Hierbij moet echter worden opgemerkt dat er ten aanzien van het injecteren van vloeibare afvalstoffen in de diepe ondergrond er tot het inwerkingtreden van het LAP op 3 maart 2003 geen landelijk beleid was vastgesteld.

III.3 LAP.

Op 3 maart 2003 is het Landelijk Afvalbeheerplan in werking getreden (brief van de Staatssecretaris van VROM aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van 3 februari 2003, *Kamerstukken II*, 2002/03, 28 600 XI, nr. 93). Dit plan is een samenvoeging van het Tienjarenprogramma Afval (TJP.A II 1995) en het Meerjarenplan Gevaarlijke Afvalstoffen (MJP GA II 1997). Tevens heeft er een actualisatie van beleid plaats gevonden.

De doelstellingen van het LAP zijn:

- het stimuleren van preventie van afvalstoffen;
- het stimuleren van de nuttige toepassing van afvalstoffen door in het bijzonder het stimuleren van het scheiden van afvalstoffen, waarbij producthergebruik, materiaalhergebruik en gebruik als brandstof belangrijke elementen zijn;
- het optimaal benutten van de energie-inhoud van afvalstoffen die niet hergebruikt worden;
- het beperken van de hoeveelheid te verwijderen afvalstoffen;
- het realiseren van een gelijk Europees speelveld voor afvalbeheer, het bevorderen van marktwerking en het stimuleren van innovatie bij preventie en afvalbeheer.

Paragraaf 18.4 "Opbergen in de diepe ondergrond" van dit plan is het specifieke beleidskader voor onderhavige activiteit.

De relevante passages in deze paragraaf zijn:

Bij de winning en verwerking van pekels tot zout (natriumzouten, magnesiumzouten, enz.) ontstaan in sommige situaties gips, kalk en kalksteen als nevenproduct. Deze nevenproducten worden al jaren in de diepe ondergrond teruggevoerd ter stabilisering van de cavernes van waaruit de pekels is gewonnen en ter beperking van bodemdaling. Dit terugvoeren van nevenproducten in de zoutcavernes blijft toegestaan.

Het in de diepe ondergrond terugvoeren van afvalstoffen die ontstaan bij de productieprocessen waarin de in deze paragraaf genoemde grondstoffen worden ingezet, is in beginsel niet toegestaan. Overeenkomstig de systematiek voor het afwijken van de minimumstandaarden (zie hoofdstuk 10) kan het bevoegd gezag toch vergunning verlenen voor het bedoelde terugvoeren in de diepe ondergrond. De vergunningaanvrager dient dan echter door onderzoek (zoals MER, LCA) aan te tonen dat het terugvoeren milieuhygiënisch gezien de voorkeur heeft, dan wel dat de kosten van alternatieven voor terugvoeren niet in verhouding staan tot de milieuhygiënische voordelen van die alternatieven.

Na uitvoerige inspraak van vele partijen waaronder Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen en na langdurige bemoeienis op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de tekst van bovenstaande alinea's uit paragraaf 18.4 is er op 16 december 2002 in de Tweede Kamer een motie aangenomen (nr. 16 Van den Brink c.s) met het tekstvoorstel:

....."het terugvoeren in de diepe ondergrond van zouthoudende reststromen die vrijkomen bij de winning, productie en verwerking van zouten, is toegestaan op basis van per geval aan te tonen doelmatigheid met betrekking tot milieueffecten en de milieueffecten van mogelijke alternatieven en bedrijfseconomische omstandigheden".....

Deze motie is door de Staatssecretaris van VROM niet overgenomen. In zijn reeds genoemde brief van 3 februari 2003 geeft de staatssecretaris aan dat hij van oordeel is dat de motietekst en de LAP-tekst materieel gezien hetzelfde inhouden. De tekst van de motie is dus weliswaar niet in het LAP overgenomen, maar kan dus wel richtinggevend zijn voor de interpretatie van de tekst welke thans in het LAP is neergelegd. In deze constellatie achten wij de ruimte aanwezig om mede in het licht van de motie - Van den Brink uitvoering te geven aan het gestelde in de geciteerde alinea's uit par. 18.4 van het LAP. Dit is van belang bij de toetsing aan het LAP zoals deze ingevolge artikel 8.8, tweede lid, onder b, in samenhang met artikel 10.14, eerste lid, van de Wm door ons college dient te worden uitgevoerd.

III.4 artikel 8.8 en 8.9 Wm.

Ons besluit betreft een doelmatigheidstoetsing (met de onlosmakelijke milieuhygiënische elementen) op basis van de Wm en een separate uitsluitende milieuhygiënische toetsing op basis van het Lzb, dus niet op basis van de Wm.

Wij zullen ons dus uitsluitend beperken tot de doelmatigheidstoetsing Wm met betrekking tot de verwerking van de vloeibare afvalstoffen. Dit betekent dat een aantal zaken op basis van art. 8.8 van de Wm, zoals met betrekking tot de bestaande toestand van het milieu, de milieueffecten die de inrichting veroorzaakt en hoofdzaken die in de voorschriften aan de orde moeten komen, mogelijkheden die er zijn voor de bescherming van het milieu en de stand van zaken in verband met de milieuzorg in de inrichting en de beoordeling daarvan in het kader van de vergunningverlening, niet in deze vergunning worden meegenomen op basis van de Wm.

Daarnaast zal de milieuhygiënische toetsing gebeuren op basis van artikel 25a juncto artikel 25.2.a en b van het Lzb. Dit betreft enerzijds een toetsing of lozing op de riolering dan wel een andere wijze van afvoer mogelijk is. Anderzijds betreft het een toetsing of er in de overige vloeistof, de gipsslurry, geen stoffen voorkomen die qua toxiciteit, persistentie, (bio)accumulatie dan wel schadelijke werking aanleiding geven tot het niet verlenen van de gevraagde ontheffing.

Van strijd met art. 8.9 van de Wm is ons niet gebleken.

III.5 Toetsingskader.

De doelmatigheidstoetsing moet worden uitgevoerd op basis van de Wm.

Hierboven, onder III.3 LAP, is reeds de toetsing van de aangevraagde activiteit aan de orde geweest. Ingevolge artikel 8.8, tweede lid, onder b, in samenhang met artikel 10.14, eerste lid, van de Wm dient, zoals reeds overwogen, de onderhavige activiteit te worden getoetst aan het LAP. Ingevolge artikel 10.14 van de Wm dient de Minister van VROM bij de vaststelling van het LAP er rekening mee te houden dat het belang van de bescherming van het milieu vereist dat bij het beleid ter zake van afvalstoffen de in artikel 10.14 neergelegde voorkeursvolgorde, in een volgorde van afnemende voorkeur, wordt aangehouden. Ingevolge artikel 10.15, eerste en tweede lid, van de Wm houdt de Minister van VROM bij de vaststelling van het LAP in het belang van een doelmatig beheer rekening met een viertal in artikel 10.15 genoemde aspecten. Het bepaalde in de artikelen 10.14 en 10.15 in samenhang met artikel 8.8, tweede lid, onder b, impliceert dat, voorzover het betreft de in het LAP genoemde afvalstoffen en methoden van afvalverwijdering, de toetsing aan de voorkeursvolgorde en aan de verschillende aspecten van doelmatigheid door de Minister van VROM is verricht, zodat in zoverre voor een zelfstandige toetsing door andere bevoegde gezagsinstanties dan de minister geen ruimte meer aanwezig is, sedert de inwerkingtreding van de Wet van 21 juni 2001, Stb. 2001, 346, tot wijziging van de Wet milieubeheer (Wet structuur beheer afvalstoffen), en dat deze toetsing door die instanties dient plaats te vinden binnen de marges die in het LAP zelf zijn gegeven.

Dit betekent dat de aangevraagde activiteit dient te worden getoetst aan de navolgende passage uit par. 18.4 van het LAP:

Het in de diepe ondergrond terug voeren van afvalstoffen die ontstaan bij de productieprocessen waarin de in deze paragraaf genoemde grondstoffen worden ingezet, is in beginsel niet toegestaan. Overeenkomstig de systematiek voor het afwijken van de minimumstandaarden (zie hoofdstuk 10) kan het bevoegd gezag toch vergunning verlenen voor het bedoelde terugvoeren in de diepe ondergrond. De vergunningaanvrager dient dan echter door onderzoek (zoals MER, LCA) aan te tonen dat het terugvoeren milieuhygiënisch gezien de voorkeur heeft, dan wel dat de kosten van alternatieven voor terugvoeren niet in verhouding staan tot de milieuhygiënische voordelen van die alternatieven.

De hier uit te voeren toetsing dient te geschieden binnen de marges die voortvloeien uit de laatste zin van de geciteerde passage. Deze doelmatigheidstoetsing kan naar het inzicht van ons college het beste worden uitgevoerd aan de hand van de verschillende aspecten (criteria) van doelmatigheid zoals die tot de inwerkingtreding van de Wet van 21 juni 2001, Stb. 2001, 346, waren opgenomen in artikel 1.1 van de Wm, te weten:

1. continuïteit van de verwijdering;
2. effectieve en efficiënte verwijdering;
3. capaciteit afgestemd op het aanbod;
4. evenwichtige spreiding;
5. effectief toezicht.

Deze aspecten corresponderen inhoudelijk met de aspecten (criteria) van doelmatigheid die thans worden genoemd in artikel 10.15, eerste en tweede lid, van de Wm., met dien verstande dat het criterium van de "evenwichtige spreiding" is komen te vervallen.

De thans uit te voeren toetsing leidt ons college tot de volgende overwegingen. Alvorens hiertoe over te gaan achten wij het voor een goed begrip dienstig om eerst nog het volgende op te merken.

Het betreft hier een injectie van vloeibare afvalstoffen vanuit een (Mijnbouw)inrichting in de zin van de Wm ter zake waarvan de Minister van EZ het tot vergunningverlening bevoegde gezag is, met uitzondering van het bepaalde in het slot van artikel 8.2, derde lid, van de Wm, in een ondergronds gelegen formatie (aardlaag). Deze formatie behoort in een situatie als de onderhavige eveneens tot de inrichting. De in het slot van artikel 8.2, derde lid, van de Wm neergelegde uitzondering is relevant, aangezien uit die bepaling voortvloeit dat voor de hier aan de orde zijnde injectie van vloeistoffen (gipsslurry) in de diepe ondergrond ons college het tot vergunningverlening ingevolge de Wm bevoegde gezag is en mitsdien de daarmee verband houdende doelmatigheidstoets dient uit te voeren.

Volledigheidshalve kan voorts nog het volgende worden opgemerkt. Een ondergronds gelegen formatie als die welke hier aan de orde is, kan niet worden aangemerkt als een stortplaats in de "klassieke" betekenis van het woord. Een stortplaats in de "klassieke" betekenis van het woord is een fysiek begrensde ruimte waar bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden, als hoedanig een formatie als de onderhavige, ook al is deze fysiek begrensd, niet kan worden beschouwd. Zo ziet ook de Richtlijn Storten, gelet op haar totstandkomingsgeschiedenis en op haar doel, niet op de injectie in de diepe ondergrond (zie brief Ministerie van VROM d.d. 4 sept. 2001, kenmerk BWL/2001094748, + bijlage). Alle injectieactiviteiten (dus ook de injectie van CO₂ en andere niet-mijnbouw gerelateerde afvalstoffen, zie VROM-brief 4/9/01) vallen niet onder de Richtlijn Storten en vallen evenmin onder het Stortbesluit bodembescherming en het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen.

III.6 Doelmatigheidsbeoordeling niet gevaarlijk afval.

Nu het geen gevaarlijke afvalstoffen betreft op basis van definities uit de Eural overwegen wij het volgende.

In Veendam/Tripscompagnie wordt een vloeibare afvalstof in de diepe ondergrond geïnjecteerd. Deze beoordeling zal voornamelijk betrekking hebben op de effectieve en efficiënte wijze van verwijdering van de afvalstoffen.

III.6.1 Continuïteit

Indien toetsing van de financiële continuïteit aan de orde is, kan de vergunningaanvrager worden gevraagd een investeringsplan, een exploitatieplan en/of een liquiditeitsprognose te verstrekken. Op dit moment zijn geen redenen aanwezig om aan te nemen dat de financiële continuïteit niet zou zijn gewaarborgd. Indien injectie niet meer mogelijk zou zijn dan is de continuïteit van de verwijdering in Nederland gewaarborgd door het aanbieden aan een bovengrondse stortplaats.

Aangezien het gips als eindverwerking in de productiecavernes van Nedmag wordt gebracht en het niet voorzienbaar is dat het gips daar ooit nog weer uit wordt verwijderd, achten wij een financiële zekerheidstelling in het kader van het Besluit financiële zekerheid milieubeheer van 8 februari 2003 niet aan de orde. Tevens is van belang dat Nedmag een zeer groot belang hecht aan het voorkomen van verontreiniging van haar productiepekel door het bergen van afvalstoffen in de productiecavernes. Verder zal het hypothetisch terugnemen van het gips in de toekomst de positieve effecten van ondergrondse berging grotendeels te niet doen.

III.6.2 Effectieve en efficiënte verwijdering.

Gelet op het feit dat het gips onontkoombaar vrijkomt en dat er uit door Nedmag en Kisuma uitgevoerd onderzoek (zie aanvraag) is gebleken dat er geen andere verwerkingsmogelijkheden, hergebruiksmogelijkheden en nuttige toepassingen op dit moment voor handen zijn en tevens niet op korte dan wel middellange termijn zijn te voorzien, zijn wij van mening dat de injectie van het gips in de vorm van een gipsslurry als doelmatig moet worden beschouwd.

Nadere onderbouwing.

III.6.2.1. Het Nedmag-gips.

Bij Nedmag ontstaat gips ten gevolge van twee hoofdprocessen (1a en 1b en 2) en een "deelproces"(1b).

1. 1a: Nedmag ontdoet haar grondstof "magnesiumchloridepekel" die vanuit de ondergrond te Veendam/Tripscompagnie wordt gewonnen van sulfaten (desulfatering). Deze sulfaten komen dus uit de ondergrondse zoutformatie. Voor deze desulfatering gebruikt Nedmag een reststroom van een andere grondstof van Nedmag, "kalksteen". Deze reststroom is een calciumchloride-oplossing. Calcium en sulfaat vormen gips ($\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$). Dit is het "echte" Nedmag-gips.

1b: Nedmag levert een product "magnesiumhydroxide" aan een bedrijf in Limburg te weten "Moxba Metrex". Dit bedrijf gebruikt dit product voor de reiniging van haar rookgassen. Er ontstaat een lichtverontreinigde magnesiumsulfaatstroom (rookgasreinigingsresidu). Deze laatste stroom gaat naar twee bedrijven in Nederland te weten Gromes Plender te IJsselmuiden en Nedmag te Veendam.

Gromes Plender zet de magnesiumsulfaatstroom af in de landbouw als een meststof. Deze meststof staat in de lijst van meststoffen van de Meststoffenbeschikking van de Meststoffenwet, onder de naam magnesiumsulfaat. Deze stroom wordt onbewerkt op dan wel in de bodem gebracht om het daar te laten.

Nedmag voegt deze stroom toe aan haar ruwe pekel, dus aan haar grondstof. Het betreft een toevoeging van maximaal 1 % van de totale ruwe pekelstroom. Nedmag wil op deze manier de magnesiumcomponent van het rookgasreinigingsresidu gebruiken voor de productie van haar magnesiumproducten. Nedmag ziet deze stroom als een grondstof en ontvangt deze ook als een grondstof en niet als een afvalstof. Wij hebben in 1995 en 1999 hiermee ingestemd middels een niet-van-toepassing-verklaring.

De jaarlijks vrijkomende hoeveelheid rookgasreinigingsresidu van Moxba wordt verdeeld over de twee bedrijven en varieert per bedrijf afhankelijk van de vraag uit de landbouw. Veel afzet in de landbouw (seizoensgebonden) betekent dat Nedmag minder ontvangt en andersom.

Stroom 1b wordt aan stroom 1a toegevoegd ($\pm 1\%$). De totale stroom wordt gedesulfateerd. Een klein deel van het gips ($\pm 1\%$) bestaat dus uit zgn. "Moxba-gips". De sulfaatcomponent van dit deel van het gips komt niet uit de diepe ondergrond maar uit de rookgassen van Moxba.

Dit "Moxba-gips" komt niet afzonderlijk vrij en is niet te onderscheiden van het Nedmag-gips. Sinds 1995 wordt dit gips samen met het Nedmag gips geïnjecteerd.

Voor de ontvangst van het rookgasreinigingsresidu heeft G.S. op 14 maart 1995 (met een loop tijd tot 1/1/'00) en op 6 december 1999 (met een looptijd van 5 jaar dus tot 6 december 2004) een zgn. Niet van Toepassing-verklaring afgegeven. Met deze verklaring geeft G.S. te kennen dat G.S. deze stroom niet beschouwt als een afvalstof, maar als een grondstof. Nedmag ontvangt dus in de ogen van G.S. een grondstof die Nedmag samenvoegt met een andere grondstof, de ruwe pekkel. Dit gebeurt sinds 1995. De melding van dit gebruik is door G.S. op 11 april 1995 geaccordeerd (de nvt-verkl. was al eerder verleend/twee brieven) en door EZ/Staatstoezicht op de Mijnen op 23/2/'95. Dus op het moment van de vergunningverlening voor de gipsinjectie van juni '98 was er sprake van een bestaande situatie t.a.v. het Moxba-gips die door beide bevoegde gezagen was geaccordeerd (G.S. en EZ), terwijl VROM het besluit van EZ van juni '98 (injectievergunning) mede heeft ondertekend.

Bij het verlenen van de NVT-verklaringen ('95 en '99) is door G.S. een toetsing uitgevoerd aan de hand van criteria uit de Meerjarenplannen Gevaarlijk afval I en II. Deze NVT-verklaringen zijn destijds gezonden aan o.a. de IMH-Noord en het ministerie van VROM. Deze partijen hebben toen geen opmerkingen gemaakt.

Een toetsing aan de criteria voor afvalstof dan wel grondstof uit het LAP (paragraaf 4.4.) hoeft in onze ogen niet te leiden tot een andere zienswijze. Gelet op het feit dat Nedmag blijkens de aanvraag niet van plan is andere magnesiumhoudende afvalstromen van derden te ontvangen en als grondstof in te zetten en mede gelet op het feit dat deze specifieke stroom ook als meststof (in onbewerkte staat) in Nederland op de markt beschikbaar wordt gesteld en als zodanig wordt toegepast, doet ons overwegen dat de inzet van deze stroom als grondstof past binnen de algemene doelstellingen van het LAP (zie III.3). Tevens is hierbij van belang om op te merken dat de microverontreinigingen vanuit het rookgasreinigingsresidu van Moxba in hoofdzaak niet in het gips terecht komen maar deels in de kristalstructuur van het magnesiumoxide (Nedmag product) worden vastgelegd en grotendeels via de effluentlozing worden verwijderd. In onderhavige vergunning is in het bijzonder de aard en hoedanigheid van het gips een bepalende factor. Een afgeleide van de inzet van het rookgasreinigingsresidu van Moxba is het gips dat voor een zeer klein deel (ongeveer 1%) als niet herkenbare en met het overige Nedmag-gips samengevoegde stroom vrijkomt. Wij vinden het onredelijk om Nedmag te verplichten deze stroom niet meer te ontvangen en tevens vinden wij het onredelijk om Nedmag te verplichten om het rookgasreinigingsresidu separaat te desulfateren in een separate installatie om zodoende het mogelijk te maken deze specifieke gipsstroom (Moxba-gips) separaat te kunnen verwerken. Hetgeen bovengronds storten zou inhouden.

2. Nedmag levert aan het naast gelegen chemische bedrijf Kisuma een niet-gedesulfateerde ruwe pekkel als grondstof, dus met sulfaten. Kisuma gebruikt hulpstoffen, waarvan er één sulfaat bevat. De afvalwaterstromen van Kisuma worden via Nedmag op de VKA geloosd. Een van deze stromen, de hoogsulfaathoudende stroom, wordt door Nedmag binnen de Nedmag-inrichting gedesulfateerd alvorens lozing op de VKA plaatsvindt. De sulfaten uit deze afvalwaterstroom komen voor 15 - 20 % uit de diepe ondergrond en voor 80 - 85 % uit de hulpstof. Desulfatering gebeurt om gipsvorming in de VKA te voorkomen en dus het dichtslibben van de VKA te voorkomen. Zo ontstaat in een aparte installatie bij Nedmag een aparte gipsstroom, het zgn. Nedmag-Kisuma-gips. In onze ogen vindt dit niet plaats als een behandeling in het kader van de verwerking van afvalstoffen die van buiten de inrichting komen, maar als een beschermingsmaatregel van de werking van de zuiveringstechnische werken (neutralisatie-unit van Nedmag en de VKA met toebehoren) om de lozing van afvalwater niet te stagneren. Dus betreft het een beoordeling van de lozing in het kader van de Wm. Overigens beschikken beide bedrijven over een vergunning in het kader van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren die de gezamenlijke lozing op de VKA regelt. De voorschriften uit de lozingsvergunning van Kisuma Chemicals B.V.

op de VKA zijn voor wat de concentratie-vereisten aan de sulfaatparameter betreft niet van dien aard dat een desulfatering vanuit dat oogpunt aan de orde is. Het sulfaat hoeft niet verwijderd te worden met het oog op de mogelijk te beïnvloeden waterkwaliteit van het ontvangende oppervlakte water, de Waddenzee.

De beide gipsstromen zijn nagenoeg identiek van samenstelling behalve dat het Nedmag-gips van nature ijzer bevat en daardoor geel van kleur is en het Nedmag-Kisuma-gips nagenoeg geen ijzer bevat en daardoor wit/grijs van kleur is.

Sinds 1999 wordt dit gips samen met Nedmag gips geïnjecteerd.

De behandeling van het hoogsulfaathoudende afvalwater van Kisuma door Nedmag is op de voet van artikel 8.19 van de Wet milieubeheer aan G.S. gemeld op 22 februari 1999. G.S. hebben de melding geaccordeerd op 16 maart 1999. Tevens is de injectie van "Kisuma-gips" binnen de EZ-inrichting, de winningslocatie, in de aanvraag van 25 januari 1999 voor een revisievergunning bij EZ (de Minister van Economische Zaken) meegenomen. Deze revisievergunning is op 2 april 1999 (E/EOG/MW/99013783) aan Nedmag door EZ verleend. Ook van deze stukken zijn afschriften aan de IMH-Noord gezonden (normale procedure).

Kisuma is juist met voorbedachten rade naast Nedmag "geplaatst" (in Noord-Nederland) met de nodige politiek/bestuurlijke inbreng van de verschillende overheden, ook landelijke. Het betrof o.a. de zinvolle samenwerking tussen bedrijven op korte onderlinge afstand, zoals aanvoer van grondstoffen, levering van proceswater, behandeling en lozing van afvalwater, etc.; in zijn algemeenheid versterking van werkgelegenheid in Veendam en omstreken.

Er is hier sprake van bestaande rechten en van een gelegaliseerde situatie.

Door het niet meer kunnen injecteren van gips van Kisuma bij Nedmag ontstaan er aanzienlijke problemen voor Kisuma en Nedmag. Het Kisuma-gips is formeel Nedmag-gips omdat dit binnen de inrichting van Nedmag ontstaat.

III.6.2.2. Melding effluentbehandeling.

Op 3 april 2003 hebben we van Nedmag een melding ontvangen op grond van artikel 18.9 lid 2 van de Wm voor het veranderen van de effluentbehandeling. Het betreft een modificatie van de desulfateringsunits voor de behandeling van de hoogsulfaathoudende afvalwaterstroom van Kisuma.

Het gaat deels om vervanging van installatiedelen en deels om vergroting van installatiedelen.

De hoeveelheid gips die ontstaat, zal toenemen ten opzichte van de huidige situatie, maar de uiteindelijk te injecteren hoeveelheid valt binnen de capaciteit die bij de aanvraag van maart 2002 is aangegeven.

Op 23 mei 2003 hebben een verklaring afgegeven dat wij instemmen met deze melding.

III.6.2.3. Toetsing "Nedmag-gips" aan LAP.

Nedmag-gips (proces 1a incl. 1b):

De injectie van deze gipsslurry past volledig binnen het kader dat par. 18.4 van het LAP biedt. Het gips ontstaat bij de zuivering van de magnesiumchloridepekkel die Nedmag uit de diepe ondergrond wint (zie cursieve tekst onder III.3). De zuivering van deze pekkel is een integraal onderdeel van de winning van de pekkel, zodat deze pekkel als een grondstof kan worden ingezet in de productie van op basis van deze pekkel gefabriceerde producten. De sulfaten komen uit de diepe ondergrond.

Nedmag-Kisuma-gips (proces 2)

Als we de toetsing aan het LAP uitvoeren kan men het volgende opmerken.

Een deel van het gips (15 - 20 %) komt uit de diepe ondergrond en is vergelijkbaar met het gips van proces 1a. De rest van het gips (sulfaten) komt niet uit de ondergrond. Dit gips komt wel vrij bij een productieproces waarin grondstoffen (delfstoffen) die in paragraaf 18.4 worden omschreven, worden ingezet. Deze mogen volgens het LAP in beginsel niet worden geïnjecteerd.

Echter indien uit onderzoek blijkt dat het terugvoeren milieuhygiënisch gezien de voorkeur geniet boven de alternatieven, waarbij tevens dient te zijn gelet op de kosten van de alternatieven in relatie tot de milieuhygiënische voordelen van die alternatieven, kan het bevoegd gezag daarvoor vergunning verlenen. Het enige alternatief is bovengrondse berging. Met betrekking tot de aard van het onderzoek wordt in de laatste alinea van par. 18.4 (zie cursieve tekst onder III.3) in het LAP een niet-limitatieve opsomming gegeven van voorbeelden, zoals een MER of een LCA.

Een MER is niet aan de orde aangezien met betrekking tot het onderhavige project uit het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (Besluit m.e.r.) noch een m.e.r.plicht (onderdeel C van de bijlage) noch een m.e.r.-beoordelingsplicht (onderdeel D van de bijlage) voortvloeit.

Een LCA is noodzakelijk indien een voorgenomen verwerkingswijze afwijkt van de minimumstandaard genoemd in het LAP. Deze gips-afvalstof wordt echter niet genoemd in het LAP, derhalve is er ook geen minimumstandaard voor de verwerking vastgesteld. Een LCA is niet aan de orde. Wel kunnen de milieueffecten van bovengronds storten t.o.v. injectie in de diepe ondergrond worden vergeleken op de relevante aspecten. Dit is in de aanvraag gedaan. Injectie is te verkiezen boven bovengrondse berging.

De enige afvalstroom waarmee het gipsafval van Nedmag(-Kisuma) maar zeer beperkt is te vergelijken is gipsafval als fractie in het bouw- en sloopafval (sectorplan 13 LAP). De minimumstandaard voor deze gipsstroom is bovengronds storten. VROM merkt in het LAP op (sectorpl. 13 blz. 119) dat er geen reële alternatieven operationeel zijn voor de verwerking van gipsafval. En VROM overweegt (zelfde blz.) om in de volgende planperiode - als nuttige toepassing eventueel tot de mogelijkheden gaat behoren - een stortverbod (bovengronds) in te voeren voor gips.

Dit impliceert dat bovengronds storten (het enige alternatief op dit moment voor de zoute gipsstroom van Nedmag) in de nabije toekomst wordt verboden als nuttige toepassingen beschikbaar komen. Volgens ons is er nu al een nuttige toepassing beschikbaar voor deze zeer specifieke gipsstroom die bij Nedmag vrijkomt.

Nu wil het geval dat juist voor de zoute gipsstromen zoals die bij Nedmag vrijkomen er geen nuttige toepassingen bovengronds beschikbaar zijn, maar wel ondergronds. Nedmag en Kisuma hebben al sinds eind jaren 80 (en Kisuma sinds midden jaren 90) onderzoek gedaan naar alternatieve toepassingen. Deze informatie is in de aanvraag beschreven. Vooral de kristalstructuur van het gips en het zoute karakter van het gips staan andere toepassingen in de weg.

De enige nuttige toepassing die wel mogelijk is, is ondergrondse berging middels injectie van het gips in de cavernes.

De "positieve invloed" (vergl. POP Groningen blz. 65) bestaat uit stabilisering van cavernes, (beperkte) reductie van de bodemdaling, verhoging productie van hoogwaardige pekkel door Nedmag (continuering bedrijfsvoering; bedrijfseconomische ontwikkeling), reducering van het gebruik van zoet oppervlaktewater en voorkomen van bovengronds ruimtebeslag met de noodzakelijke voorzieningen ter voorkoming van bodembelasting door zout (uitspoeling).

Wij vinden op basis van onderzoeksresultaten verwoord in de aanvraag door Nedmag (en Kisuma) dat injectie in de ondergrond te verkiezen is boven het alternatief van bovengronds berging, nog afgezien van de nadelige financiële consequenties van bovengronds storten t.o.v. injectie.

De zin uit de LAP-tekst (zie boven) "Overeenkomstig de systematiek voor het afwijken van de minimumstandaarden (zie hoofdstuk 10 van het LAP) kan het bevoegd gezag toch vergunning verlenen voor het bedoelde terugvoeren in de diepe ondergrond.", kan leiden tot een verschil van inzicht over het al dan niet afwijken van het LAP.

Er is geen minimumstandaard vastgesteld voor deze in het LAP niet benoemde zoute gipsstroom, dus kan men er ook niet van afwijken. Echter VROM kan de verlening van de vergunning wel als een afwijking van het LAP zien (zie ook adviezen).

Wij zijn van mening dat wij niet afwijken van het LAP.

Voor het afwijken van het LAP is een procedure vastgesteld in paragraaf 3.5 van het LAP.

Indien het Ministerie van VROM van mening is dat wij in deze van het LAP afwijken, zullen wij deze procedure hebben te volgen. Wij dienen de gemotiveerde ontwerp-beschikking aan te bieden aan het Ministerie van VROM in diens hoedanigheid wettelijk adviseur (via de wijziging van het Lzb per 1 januari 2003 in verband met de inwerkingtreding van de Mijnbouwwet is het Ministerie van VROM (SAS) thans wettelijk adviseur). Conform par. 3.5 van het LAP kunnen G.S. door middel van het voorleggen van een gemotiveerde ontwerpbeschikking VROM verzoeken een advies uit te brengen over het voornemen van het LAP af te wijken. Dit advies, dat binnen twee maanden moet worden gegeven, kunnen G.S. opvolgen dan wel gemotiveerd naast zich neerleggen. In de aanbestedingsbrief van deze ontwerpbeschikking aan het Ministerie van VROM zullen wij op dit een en ander nader ingaan.

III.6.3 Capaciteit afgestemd op aanbod.

De injectiecapaciteit binnen de mijnrichting WHC1/2 is afgestemd op hetgeen in het verleden aan jaarlijkse hoeveelheden vloeibare afvalstoffen is geïnjecteerd en op hetgeen op basis van de prognoses wordt verwacht.

III.6.4 Effectief toezicht

Goede verwijdering van afvalstoffen vergt grote investeringen om het benodigde niveau van milieubeschermdende voorzieningen te realiseren. De kosten zijn mede hierdoor hoog. Het niet volgens de regels verwijderen van afvalstoffen is derhalve verleidelijk.

Voor het bevorderen van een lekvrije verwijdering is vergroting van de handhaafbaarheid van wezenlijk belang. De beleidskeuzen moeten bijdragen tot een goed controleerbare structuur. Effectief toezicht op de verwijdering van afvalstoffen is van essentieel belang. Dit wordt bevorderd door: eenduidige definities in de diverse wet- en regelgeving, zo min mogelijk schakels in de keten (de afvalstoffen via zo min mogelijk stappen/inrichtingen van primaire ontdoener naar verwerker laten gaan), een overzichtelijk aantal vergunninghoud(st)ers (bij inzamelen en definitief verwijderen), een goede administratie/registratie, een goede acceptatieprocedure en een zorgvuldige bedrijfsvoering. Aan de vergunning dienen dan ook voorschriften te worden verbonden met betrekking tot het hanteren van goedgekeurde beschrijvingen van de administratie/registratie en acceptatieprocedure.

Aangezien Nedmag en wij van mening zijn dat het gips nuttig wordt ingezet, heeft Nedmag er direct belang bij om de gipsslurry niet op een andere wijze te verwijderen. Nedmag injecteert het gips in bestaande productiecavernes. Nedmag heeft er een zeer groot belang bij dat de kwaliteit van de pekkel niet negatief wordt beïnvloed door de gipsinjectie. De kwaliteit van de magnesiumchloride-pekkel in relatie tot de zeer hoge kwaliteit van het hoofdproduct van Nedmag, te weten "dood-gebrande magnesiumoxide" (DBM) is een wezenlijke bestaansgrond voor het bedrijf Nedmag en deze zal niet in gevaar (mogen) worden gebracht. De structuur van het ontstaan van het gips en de verwijdering (incl. het transport) is helder en goed te controleren. De keten is kort in de zin van afstand en van het aantal betrokken partijen.

Aan Nedmag wordt tevens opgelegd om te beschikken over de hierboven bedoelde goedgekeurde procedures. Hiermee kunnen wij in voldoende mate invulling geven aan een effectief toezicht.

III 6.5. Beoordeling op basis van het Lozingenbesluit bodembescherming artikel 25a juncto 25.

Gelet op de paragraaf over de bevoegdheidstoedeling (zie hierboven, II) zijn wij bevoegd de milieuhygiënische toetsing van de lozing op basis van art. 25a van het Lzb uit te voeren.

De gipsslurry, zijnde een vloeibare afvalstof, moet als een "overige" vloeistof worden beschouwd in het kader van het Lzb (art. 1 en hoofdstuk IV). Het gaat om het definitief in de bodem brengen van een vloeistof. Het in de bodem brengen van vloeistoffen via een boorgat valt onder het besluit, zodat het Lzb het wettelijk kader is voor de uit te voeren toetsing.

Het besluit is, als implementatie van de EEG-grondwaterrichtlijn, in hoofdzaak gericht op een algemeen beschermingsniveau voor de bodem inclusief het grondwater en dan in het bijzonder de bescherming van de kwaliteit van het zoete grondwater en de bescherming van de organismen in die bodem. Het besluit is, voorzover van belang in het kader van de onderhavige aangelegenheid,

gericht op het voorkomen dan wel beperken van het "inleiden" van "gevaarlijke stoffen" in het grondwater.

Gelet op artikel 25 lid 2 Lzb onder a zijn wij van mening dat de lozing van de natte zoute gipsslurry niet kan plaatsvinden via een aansluiting op de riolering. Het hoge zoutgehalte en het hoge gehalte aan bezinkbare delen (gipsdeeltjes) in de gipsslurry maken een lozing op de riolering onmogelijk. Verder is naar onze mening ook een andere wijze van afvoer niet mogelijk. De aanvraag bevat hierover relevante informatie. Een ingedikte stroom van deze gipsslurry zou met de noodzakelijke voorzieningen bovengronds gestort kunnen worden. Dit werd in het verleden (de jaren 80) ook gedaan. Deze verwerkingswijze is naar ons oordeel de minst doelmatige. Hierbij spelen een aantal aspecten een belangrijke rol zoals:

- er is sprake van een groot bovengronds ruimtebeslag;
- er moeten voorzieningen getroffen worden in het kader van de isolatie, beheersing en controle van de bovengrondse opslag die in onze ogen voor deze specifieke situatie minder duurzaam zijn dan de overeenkomstige elementen van de geologische berging;
- het ontbreken van de positieve effecten van de nuttige toepassing zoals benoemd in de aanvraag en in onze overwegingen in par. III.1.

Gelet op artikel 25 lid 2 Lzb onder b zijn wij van mening dat de stoffen van bijlage III van het Lzb deels voorkomen in zodanig lage concentraties dat, voor wat betreft de stoffen van lijst I (alleen deels de genoemde metalloïden en metalen(-ionen/-atomen) of voor wat betreft de stoffen van lijst II (sulfaten, chloriden, bromiden en deels de genoemde metalloïden en metalen(-ionen/-atomen)), er sprake is van een zodanig geringe toxiciteit, persistentie, (bio)accumulatie en schadelijkheid dat ook op lange termijn er geen gevaar voor verontreiniging van de bodem bestaat.

Verder wordt de gipsslurry in een zoutcaverne gebracht waar opname door organismen niet mogelijk is.

Bij de injectie van de gipsslurry is er sprake van een geologische berging van het gips, welk(e) gips(-slurry) niet is aan te merken als een gevaarlijke afvalstof. Juist door deze kwalificatie als niet-gevaarlijk afval is er al impliciet sprake van een oordeel over de beperkte schadelijkheid van de afvalstof. Tevens wordt deze afvalstof in een zoute omgeving gebracht waar zich ook van nature een gipsverbinding bevindt met een enigszins andere kristalstructuur. De schadelijkheid en de mate van verontreiniging in deze specifieke "bodemomgeving", zijnde een zoutcaverne, is in onze ogen nagenoeg nihil. Verder is van belang dat de gipsslurry direct in de productiecavernes van Nedmag wordt gebracht zonder dat de kwaliteit van de magnesiumchloridepekkel wordt aangetast.

Verder wordt, door het stellen van voorschriften aangaande de goede werking en de integriteit van de injectie-installaties met toebehoren, in voldoende mate voorkomen dat de zoute gipsslurry in contact kan komen met de omringende bodem en het zich daarin bevindende grondwater, dat een steeds zouter karakter krijgt naar mate de diepte toeneemt. Uiteindelijk vindt berging in een zeer zoute omgeving plaats waarbij sprake is van een gecontroleerde, beheerste en geologisch geïsoleerde berging van de zoute gipsslurry.

III.6.6. Reactie op adviezen van VROM en VROM-Inspectie Noord

Ten behoeve van de beoordeling van de injectie van het gips dat bij Nedmag vrijkomt, wordt de tekst van het LAP, par. 18.4, zoals die luidt sinds 3 maart 2003, gebruikt. Tevens wordt hierbij betrokken de tekst van de aanbiedingsbrief van de Staatssecretaris van VROM aan de Tweede Kamer van 3 februari 2003 (aanbieding LAP), waarin wordt vastgelegd dat de motietekst (Van den Brink c.s) en de LAP-tekst materieel gezien hetzelfde inhouden. Voor het overige willen wij verwijzen naar de overwegingen onder III.6.2.

Wij zijn van mening dat het gebruik van de retourstroom van Moxba door Nedmag als grondstof in eerste instantie moet worden beoordeeld in het kader van het LAP. Wij beschouwen deze

retourstroom als een grondstof die aan een andere grondstof van Nedmag wordt toegevoegd. Verder zijn wij van mening dat ook de injectie van Nedmag-Kisuma-gips past binnen het kader dat par. 18.4 van het LAP biedt. Voor het overige willen wij verwijzen naar de overwegingen onder III.6.2.

III.6.7. Andere aspecten.

III.6.7.1. Vergunningstermijn.

Ingevolge artikel 8.17, tweede lid, van de Wm kan een vergunning die betrekking heeft op een inrichting waarin afvalstoffen die van buiten de inrichting afkomstig zijn, worden verwijderd, voor een termijn van ten hoogste tien jaar worden verleend. In de aanvraag wordt aangegeven dat deze strekt tot verkrijging van een vergunning voor een maximaal toegestane wettelijke periode. Gelet op de op 1 januari 2003 gewijzigde wettelijke omstandigheden (zie par. I.1) zijn wij voornemens onderhavige vergunning, een Wm-doelmatigheidsvergunning en een geïncorporeerde ontheffing op basis van artikel 25a van het Lzb, te verlenen voor een termijn van 10 jaar.

III.6.7.2. Toegestane activiteiten.

De injectie van vloeibare afvalstoffen zoals weergegeven in voorschrift 1 is de toegestane injectieactiviteit.

III.6.7.3. Tarieven

In artikel 8.14 van de Wm is vastgelegd dat aan een vergunning voorschriften kunnen worden verbonden met betrekking tot tarieven van afvalstromen. Op dit moment zijn geen redenen aanwezig om gebruik te maken van deze bevoegdheid.

III.6.7.4. Stagnatie

Het is in het belang van de doelmatige verwijdering van niet-gevaarlijke afvalstoffen dat het bevoegd gezag op de hoogte is van stagnatie bij de verwerking. Dit is vooral van belang indien stagnatie kan leiden tot het niet meer accepteren van afvalstoffen. Derhalve is in voorschrift 5 opgenomen dat vergunninghouder de stagnatie m.b.t. niet-gevaarlijke afvalstoffen schriftelijk dient mede te delen aan ons.

III.6.7.5. Rapportage

De informatie die met de voorschrift 6 wordt verkregen, verschaft ons meer inzicht in het functioneren van de vergunde verwerkingstechnieken en het bereiken van beleidsdoelstellingen.

III.6.8. Ongewone voorvallen.

Indien ten gevolge van ongewone voorvallen (calamiteiten en afwijkingen van de normale gang van zaken in de inrichting) nadelige effecten voor het milieu zijn ontstaan dan wel dreigen te ontstaan, dienen daarop door degene die de inrichting drijft de nodige acties te worden genomen. Ten aanzien van deze ongewone voorvallen is hoofdstuk 17 van de Wm ("Maatregelen in bijzondere omstandigheden") van toepassing. Art. 17.1 van dit hoofdstuk verplicht de vergunninghouder om van een ongewoon voorval in de inrichting zo spoedig mogelijk melding te maken. Verder moeten onmiddellijk de nodige maatregelen worden genomen om de gevolgen van het voorval te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Art. 17.2 lid 2 Wm geeft aan welke gegevens met betrekking tot het voorval aan de melding dienen te worden toegevoegd.

De melding van een ongewoon voorval bij de provincie dient te gebeuren op tel. nummer 06-53977863 en moet per fax worden bevestigd.

III.6.9. Toekomstige ontwikkelingen.

Op dit moment zijn bij ons dan wel bij Nedmag geen toekomstige ontwikkelingen bekend (anders dan die op onderhavige beschikking betrekking hebben en die zie zijn genoemd in de aanvraag), die van invloed kunnen zijn op onze beslissing op de aanvraag.

III.6.10. Bedenkingen van VROM.

Bij brief van 10 oktober 2003, door ons ontvangen op 13 oktober 2003, kenmerk KH/9285.2003/as, heeft de VROM-Inspectie Noord een bedenkschrift ingediend (zie bijlage D).

De Inspecteur heeft geen bedenkingen tegen de injectie van het Nedmag-gips (zie voor onderscheid in naamgeving van stromen paragrafen I.2 en III.6.2.1), heeft geen bedenkingen tegen de injectie van het Nedmag-Kisuma-gips indien uit een nadere onderbouwing van de onderstaande (on)mogelijkheden blijkt dat injectie te verkiezen is boven bovengrondse verwerking.

(On)mogelijkheden:

1. de (on)mogelijkheden van vervanging van de sulfaathoudende grondstof bij Kisuma;
2. de (on)mogelijkheden van waterzuiveringstechnieken van sulfaathoudende stromen binnen Kisuma dan wel Nedmag;
3. de (on)mogelijkheden van indirecte lozing op de Waddenzee (extra pijp, intermitterende lozingen) door Kisuma dan wel Nedmag.

Verder geeft de Inspecteur aan wel bedenkingen te hebben tegen de injectie van gips dat ontstaat ten gevolge van de desulfatering van het rookgasreinigingsresidu (magnesiumsulfaat-oplossing) van Moxba Metrex. Volgens de Inspecteur zijn er op basis van par. 18.4 van het LAP geen mogelijkheden om de injectie van dit zgn. Moxba-gips toe te staan. Tevens is de Inspecteur van mening dat het rookgasreinigingsresidu niet als een grondstof is te beschouwen gelet op een toetsing aan de criteria uit par. 4.4. van het LAP, maar nog steeds een afvalstof is.

Bij brief van 28 oktober 2003, door ons ontvangen op 29 oktober 2003, kenmerk SAS/2003104300, heeft VROM/DGM/SAS een advies ingediend (zie bijlage D).

VROM/DGM/SAS sluit zich aan bij de Inspecteur en adviseert ons de bedenkingen/adviezen van de Inspecteur te verwerken in ons definitieve besluit.

Verder geeft VROM/DGM/SAS aan dat naar haar mening een planafwijgingsprocedure - indien dit al het geval zou zijn - een te zware procedure is om interpretatieverschillen over de uitwerking van de beleidsuitgangspunten van het LAP tussen bevoegd gezag en wettelijke adviseurs te beslechten.

III.6.11 Reactie op bedenkingen van VROM.

De injectie van het Nedmag-gips wordt mede gelet op het standpunt van VROM door ons vergund. Ten aanzien van de bedenkingen van VROM met betrekking tot de injectie van Moxba-gips stellen we vast dat dat deel van de aanvraag uit 2002 door de aanvrager (Nedmag) bij brief van 31 oktober jl. is ingetrokken (zie par. I.0). De injectie van dat gips wordt dus door ons niet vergund.

Hierbij willen we wel opmerken dat naar onze mening het op basis van par. 4.4. van het LAP niet eenduidig is dat het rookgasreinigingsresidu zoals dat aan Nedmag wordt geleverd als een afvalstof is te beschouwen, zoals de Inspecteur dat stelt in haar brief van 10 oktober jl. (ontvangen 13/10/03).

Als bij een toetsing aan de desbetreffende criteria uit par. 4.4. van het LAP blijkt dat aan één of meerdere criteria niet wordt voldaan, dan kan dit leiden tot het oordeel dat er sprake is van een afvalstof. Dit oordeel is aan het desbetreffende bevoegde gezag. Tot twee maal toe hebben wij een dergelijke toetsing uitgevoerd aan nagenoeg dezelfde criteria zoals deze nu in par. 4.4. van het LAP staan, namelijk in 1995 en 1999. In die twee jaren hebben we een zogenaamde Niet Van Toepassingsverklaring afgegeven, waarin wij het rookgasreinigingsresidu als een grondstof (niet-afvalstof) hebben gewaarmerkt. Ook in onderhavig besluit waren wij van plan de uitkomst van een dergelijke toetsing - nu wel aan par. 4.4 van het LAP - vast te leggen. Overigens zijn wij nog steeds van mening dat het hier gaat om een grondstof (zie onze overwegingen III 6.2.1.).

Ook betreuren wij het ten zeerste dat op deze manier de inzet van deze grondstof in het productieproces van Nedmag niet meer mogelijk is, mede gelet op de te nemen inspanningen van het bedrijf om het eventueel separaat vrij te komen Moxba-gips anders te verwerken dan tot op heden.

Gelet op het intrekken van het relevante deel van de aanvraag is onze overweging in dezen niet meer ter zake.

Ten behoeve van de nadere onderbouwing van de vragen van de Inspecteur (zie hierboven) aangaande de injectie van Nedmag-Kisuma-gips hebben we door tussenkomst van Nedmag vragen gesteld aan Kisuma. Overigens zijn wij niet het Wm-bevoegd gezag voor Kisuma. Dit is de gemeente Veendam.

In de brief van 30 oktober jl. van Nedmag is in een bijlage informatie opgenomen die we betrekken bij onze overwegingen.

1. *Vervanging van de sulfaathoudende grondstof bij Kisuma.*

Een deel van de door Kisuma aan Nedmag geleverde sulfaten (via het hoogsulfaathoudend afvalwater) zijn afkomstig van de pekkel van Nedmag (max. 20 %) en een deel van de door Kisuma gebruikte andere grond-/hulpstoffen (min 80%).

Kisuma heeft een onderzoek lopen naar de inzet van een alternatieve grond-/hulpstof voor het van belang zijnde product Hydrotalciet, een magnesium-aluminium verbinding. Dit onderzoek is in 2000 gestart en de R&D/pilot fase zal naar verwachting niet voor eind 2004 gereed zijn. Dit onderzoek is als onderzoeksverplichting onderdeel van de actuele Wvo-vergunning van Kisuma, welke door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat is afgegeven (Rijkswaterstaat). Mocht het toepassen van een alternatieve grond-/hulpstof voor de productie van Hydrotalciet mogelijk zijn en ook leiden tot dezelfde fysische en chemische eigenschappen van het product Hydrotalciet, zodat ook de toepassing van de alternatieve grond-/hulpstof doorgang kan vinden, dan zal op termijn - gefaseerd - het sulfaat afkomstig van de hulpstof in het afvalwater verminderen.

Een van de belangrijkste aspecten voor het slagen van de inzet van een alternatieve grond-/hulpstof is dat de fysische en chemische eigenschappen van het product (Hydrotalciet) niet mogen afwijken van de huidige eigenschappen van het product. Aanvaarding van het product door de markt is een randvoorwaarde. Aanvaarding van het product zoals door Kisuma wordt geproduceerd, met dezelfde grond-/hulpstoffen en processen als door het moeder bedrijf in Japan toegepast, heeft bij een aantal applicaties/klanten meer dan 2 jaar geduurd, nadat productie in Veendam gestart was. De verwachting is dat bij gewijzigde omstandigheden en andere grond-/hulpstoffen de acceptatietijd van de markt nog veel langer zal zijn.

De producten van Kisuma worden elders in de industrie toegepast als functionele toevoegingen in kunststoffen o.a. als vlamvertrager of hittestabilisator. De relatief milieuvriendelijke producten van Kisuma kunnen minder milieuvriendelijke en gevaarlijke producten vervangen (b.v. conventionele broomhoudende vlamvertragers in polyolefinen en loodhoudende stabilisatoren in PVC). Indien het toepassen van een alternatieve grond-/hulpstof mogelijk is en niet leidt tot een ander product (fysisch en chemisch) dan zal dit uiteindelijk een meerjarig traject zijn om gefaseerd het productieproces (en de vergunningen) te kunnen aanpassen. De door Nedmag geleverde ruwe pekkel zal altijd sulfaten bevatten, zodat desulfatering van de aanvoerpekkel of afvalwaterstroom noodzakelijk blijft om lozing op de VKA mogelijk te maken.

Aangezien er nu nog geen zicht bestaat op een concreet moment in de nabije toekomst waarop de sulfaten in de hoogsulfaathoudende (dan laag (lager)-sulfaathoudende) afvalwaterstroom van Kisuma uitsluitend bestaan uit sulfaten afkomstig uit de ruwe pekkel die Nedmag aan Kisuma levert, verlenen we de vergunning voor de volledige looptijd. Wel is aan Nedmag via voorschrift 6 de verplichting opgelegd om jaarlijks een rapportage op te stellen. In deze rapportage moet ook zijn aangegeven welke hoeveelheden van het gips dat geïnjecteerd wordt afkomstig is van de behandeling van het afvalwater van Kisuma met de relevante kwaliteiten van dat afvalwater. Zodoende is er zicht te houden op het sulfaatgehalte afkomstig van grond-/hulpstoffen die Kisuma in zijn proces toevoegt.

Wij hebben altijd de mogelijkheid indien de desbetreffende beleidskaders (landelijke en provinciale) dat vereisen om de vergunning ambtshalve aan te passen.

2. *Waterzuiveringstechnieken van sulfaathoudende stromen binnen Kisuma dan wel Nedmag.* Sulfaat moet verwijderd worden om gipsvorming in de afvalwaterleiding (VKA) te voorkomen. Het sulfaat dient dus ofwel gebonden te worden (zoutvorming) ofwel te worden omgezet in SO_2 . Daar dit laatste directe milieubezwaren oplevert, is dit geen optie.

Willen de sulfaten in voldoende mate verwijderd worden, dan dient er een stof bijgevoegd te worden die relatief onoplosbare sulfaat-zouten oplevert (gelijk of slechter oplozend dan gips). Alleen de dosering van barium of calcium is hier denkbaar. Precipitatie van een verkoopbaar sulfaat (nuttige toepassing) met een oplosbaarheid lager dan gips is geen bekende techniek. Bariumsulfaat is het enige denkbare alternatief, en dit wordt ook toegepast voor diepe desulfatering van calciumchloride (om scaling te voorkomen). De markt voor bariumsulfaat is echter dermate gering (boorspoeling en dergelijke) dat ook hier een afvalproduct zou ontstaan. Nedmag heeft reeds de grootste moeite de huidige stroom bariumsulfaat op de markt te zetten bij zeer lage prijzen.

Andere zuiveringstechnieken zijn praktisch niet toepasbaar en zullen niet leiden tot het vereiste zuiveringsrendement om alsnog tot lozing via het effluentneutralisatiesysteem van Nedmag over te gaan (dichtslibben VKA leiding). Mocht een andere zuiveringstechniek mogelijk zijn met hetzelfde zuiveringsrendement, dan zal alsnog een sulfaathoudende afvalstroom ontstaan.

De enige mogelijkheid om de sulfaten uit het hoogsulfaathoudende afvalwater van Kisuma te verwijderen bestaat uit het toevoegen van een bariumhoudende oplossing, zodat bariumsulfaat ontstaat. Dit moet dan geschieden in een separate installatie binnen de Kisuma- dan wel de Nedmag inrichting. Uit dit proces ontstaat een afvalstof bariumsulfaat dat zal moeten worden verwijderd. De beschikbare markt voor een nuttige toepassing van bariumsulfaat is zeer beperkt, derhalve zal het bovengronds storten van deze afvalstof de enig overgebleven verwerkingswijze zijn. Wij zijn van mening ook gelet op het provinciale beleid verwoord in ons POP dat een injectie van dit gips in de diepe ondergrond te verkiezen is boven bovengrondse verwerking van gips dan wel bariumsulfaat.

3. *Indirecte lozing op de Waddenzee (extra pijp, intermitterende lozingen).*

Zoals in par. III.6.2.1. is aangegeven hoeft het sulfaat in de afvalwaterstroom afkomstig van Kisuma niet verwijderd te worden met het oog op de mogelijk te beïnvloeden waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater. Echter door de aanwezigheid van calciumchloride in het afvalwater van Nedmag zal direct met het sulfaat gips worden gevormd. De afvalwaterleiding (VKA) zal daardoor in korte tijd dichtslibben en volledig onbruikbaar worden.

Het toepassen van een intermitterende lozing van het afvalwater (één stroom per keer met een langere spoelpauze) is een theoretische oplossing, echter in de praktijk niet haalbaar. Hiervoor is de afvalwaterstroom van Nedmag en de af te leggen afstand van het afvalwater, in de VKA-leiding, vanaf het lozingspunt bij Nedmag (Veendam) naar het ontvangend oppervlaktewater (Eems-Dollard) te groot en de afvoercapaciteit te klein (leidingdiameter en druksterkte leiding). Nu al zit het leidingdeel van Veendam tot Scheemda reeds op 70% van zijn maximale capaciteit, afvoerpieken door regenval en dergelijke niet beschouwd.

Het aanleggen van een extra afvalwaterleiding is vanuit financieel oogpunt niet haalbaar. Het aanleggen van een dergelijke leiding van circa 50 km (met waarschijnlijk een tussenpompstation) zal 20 tot 40 miljoen Euro gaan kosten, los van een langdurig vergunningstraject. Op een gipsreductie van circa 10.000 ton per jaar zal dit (bij 40 miljoen investering en 8 jaar afschrijving; pomp- en onderhoudskosten verwaarloosd) een fictieve kostenpost opleveren van € 500 per ton gips. Dit staat in geen verhouding met bijvoorbeeld stortkosten op een reguliere stort en de vrijwel kostenloze verwerking in de pekeltavernes.

Door de aanwezigheid van (NaCl) zouten in het afvalwater is het niet mogelijk om rechtstreeks op zoet oppervlaktewater te lozen (los van de wenselijkheid van sulfaten in het zoete oppervlaktewater).

Gelet op de onmogelijkheid van intermitterende lozingen van enerzijds Nedmag-water en anderzijds Kisuma-water en gelet op de zeer hoge kosten van afzonderlijke lozing van Kisuma in de Waddenzee achten we het opleggen van dergelijke verplichtingen onredelijk.

Samenvattend:

Uit de informatie van Nedmag/Kisuma blijkt naar onze overtuiging terecht dat de drie vragen van de Inspecteur moeten worden beantwoord in de bewoordingen:

- dat het onmogelijk is om de sulfaathoudende afvalstroom van Kisuma separaat van het Nedmag-afvalwater te lozen op de Waddenzee;
- dat het tevens onmogelijk is om de stroom te zuiveren binnen de Nedmag- dan wel binnen de Kisuma-inrichting voor zover dit redelijkerwijs geëist kan worden; en
- dat er ten aanzien van de vervanging van de sulfaathoudende grond-/hulpstof wel mogelijkheden zijn, maar dat die nog niet ten uitvoer zijn gekomen en het ook niet op korte termijn te verwachten is dat deze vervanging ten uitvoer komt.

Wij zijn van mening dat we de vergunning kunnen verlenen voor de injectie van Nedmag en van Nedmag-Kisuma-gips in de diepe ondergrond.

IV. AFSLUITENDE OVERWEGINGEN

Wij zijn van mening dat de gevraagde ontheffing van het verbod tot het lozen van deze specifieke overige vloeistof in de diepe ondergrond kan worden verleend.

Wij vinden de injectie van de vloeibare afvalstoffen, zijnde een gipsslurry binnen de mijnlocatie WHC 1/2, doelmatig (uitgezonderd Moxba-gips).

Wij zijn van oordeel dat de gevraagde vergunning (incl. de ontheffing Lzb) kan worden verleend, indien daaraan de onderstaande, naar ons oordeel in het belang van de bescherming van het milieu en het doelmatig verwerken van de afvalstof te achten, voorschriften worden verbonden.

BESLISSING:

gelet op de Wet milieubeheer en op het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer en mede gelet op het Lozingenbesluit bodembescherming;

gelezen de brieven van Nedmag te Veendam, gedateerd 25 maart 2002, kenmerk AKM.M.02.028, door ons ontvangen op 26 maart 2002, gedateerd 30 oktober 2003, kenmerk 03.108.AKM.MN, door ons ontvangen op 31 oktober 2003 en de daarbij overgelegde bescheiden,

besluiten wij:

- I. aan Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. te Veendam te verlenen een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer, op basis van de daartoe ingediende aanvraag, omvattende:
 1. een ontheffing ingevolge artikel 25 a van het Lozingenbesluit bodembescherming (Lzb), en
 2. de vaststelling, na uitvoering van een doelmatigheidstoetsing, dat het brengen van afvalstoffen in de diepe ondergrond doelmatig is, ten behoeve van het in werking hebben van een inrichting ten dienste van de injectie van een gipsslurry (met uitzondering van het zgn. Moxba-gips), zijnde een vloeibare afvalstof, in de diepe ondergrond, welke inrichting een onderdeel vormt van de mijninrichting van Nedmag WHC-1/2, winlocatie WHC-2 aan de Lange Leegte 183, Veendam, gemeente Veendam.
- II. te bepalen dat de aanvraag om vergunning deel uitmaakt van de vergunning, zulks met uitzondering van de bijlagen 1 tot en met 10.

III. de vergunning te verlenen voor een periode van tien jaar vanaf het van kracht worden van het onderhavige besluit dan wel, indien het onderhavige besluit eerst van kracht wordt op of na 1 januari 2004, voor een periode die loopt tot 1 januari 2014.

IV. aan de vergunning de onderstaande voorschriften te verbinden:

Voorschrift 1.

Toegestane activiteiten.

1. Het is verboden andere afvalstoffen dan de toegestane injectiestroom permanent in de bodem te brengen.
2. De in het eerste lid genoemde afvalstoffen mogen uitsluitend worden verwijderd op een terrein gelegen nabij Tripscompagnie, Lange Leegte 183 in de gemeente Veendam, kadastraal bekend gemeente Veendam, sectie B1, nummers 1735 en 1736.
3. De vergunning heeft betrekking op het definitief verwijderen van maximaal 20.000 ton gips (droge stof, dus exclusief aanhangend water).

Voorschrift 2.

Acceptatie.

1. Binnen één maand na het van kracht worden van de vergunning, moet een beschrijving van de acceptatieprocedure ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten worden gezonden. Deze beschrijving inclusief de in het derde lid bedoelde wijzigingen, moeten voldoen aan de randvoorwaarden in bijlage C van deze vergunning. In de tussentijd dient te worden voldaan aan de bestaande acceptatieprocedure.
2. De vergunninghouder wordt schriftelijk meegedeeld of de ingediende acceptatieprocedure al dan niet is goedgekeurd.
3. Wijzigingen in de goedgekeurde acceptatieprocedure moeten, voordat deze zijn doorgevoerd, eveneens schriftelijk zijn goedgekeurd door Gedeputeerde Staten.
4. De vergunninghouder is verplicht te werken volgens de goedgekeurde acceptatieprocedure (inclusief goedgekeurde wijzigingen).

Voorschrift 3.

Administratie.

1. De vergunninghouder moet een administratie van de afvalstoffen en daarmee verband houdende "product"-stromen voeren overeenkomstig de randvoorwaarden in voorschrift 4 van deze vergunning.
2. De opzet en wijze van uitvoering van de administratie moeten binnen één maand na het van kracht worden van de vergunning ter goedkeuring aan de Gedeputeerde Staten worden gezonden.
3. De vergunninghouder wordt schriftelijk meegedeeld of de ingediende opzet en wijze van uitvoering van de administratie al dan niet is goedgekeurd.
4. Wijzigingen in de goedgekeurde opzet en de wijze van uitvoering van de administratie moeten, voordat deze zijn doorgevoerd, eveneens schriftelijk zijn goedgekeurd door Gedeputeerde Staten.

Voorschrift 4.

Registratie

1. De administratie moet zodanig van opzet zijn dat alle bewegingen van de goederen binnen het bedrijf kunnen worden vastgelegd. Daartoe dient een duidelijk stroomschema van deze be-

wegingen met daarin aangegeven de diverse meetpunten, bij de ter goedkeuring op te sturen administratie te worden gevoegd. Onder goederen wordt verstaan alle gipsstromen en daarmee verband houdende "product"-stromen. Onder goederen zijn in ieder geval begrepen alle stoffen die worden toegevoegd dan wel afgescheiden van de gipsstromen.

2. Van alle geaccepteerde partijen afvalstoffen moeten in ieder geval de volgende gegevens worden geregistreerd:
 - a. Nedmag-locatie van herkomst;
 - b. naam, adres en woonplaats transporteur;
 - c. datum van ontvangst;
 - d. de hoeveelheid tonnen;
 - e. omschrijving aard en samenstelling;
 - f. een analyserapport, indien van toepassing;
 - g. afvalstoffencode cf. Eural.
3. Van alle geweigerde partijen afvalstoffen moeten in ieder geval de volgende gegevens worden geregistreerd:
 - a. naam, adres en woonplaats transporteur;
 - b. locatie van herkomst;
 - c. datum van ontvangst;
 - d. de hoeveelheid tonnen;
 - e. omschrijving aard en samenstelling;
 - f. afvalstoffencode cf. Eural;
 - g. reden van weigering.
4. Van alle geïnjecteerde (afval)stoffen moeten in ieder geval de volgende gegevens worden geregistreerd:
 - a. de hoeveelheden geïnjecteerde afvalstoffen;
 - b. een verwijzing naar eventuele analyserapporten van de diverse deelstromen.
5. Er dient een sluitend verband te bestaan tussen goederenadministratie en financiële administratie.
6. Binnen de inrichting moet een registratiepost aanwezig zijn. De hoeveelheid van de geaccepteerde en afgevoerde partijen afvalstoffen dient door gewichtmeting te worden bepaald. De gebruikte meetinstallatie moet overeenkomstig de daarvoor geldende voorschriften van het Nederlands Meetinstituut zijn geïjkt. Een rapport van de meest recente ijking moet in de inrichting aanwezig zijn.
7. De geregistreerde gegevens moeten dagelijks worden bijgehouden, gedurende tenminste vijf jaar in de inrichting worden bewaard en aan de daartoe bevoegde ambtenaren ter inzage worden gegeven.
8. Op verzoek van Gedeputeerde Staten dient een overzicht van de getotaliseerde gegevens van het eerste tot en met zesde lid te worden opgestuurd naar Gedeputeerde Staten. Ten behoeve van het complementeren van de afvalstoffenbalans van de inrichting moeten in dit overzicht tevens de productstromen worden meegenomen die verband houden met de in het eerste tot met zesde lid geregistreerde afvalstoffen. Tevens moet op datzelfde moment een opname worden gemaakt van de fysieke voorraad. Optredende verschillen, onder meer tussen de fysieke voorraad en de administratieve voorraad, dienen te worden verklaard.
9. Van geweigerde partijen afvalstoffen moet binnen 24 uur dan wel op de eerst volgende werkdag na een weekend dan wel een of meerdere feestdagen, melding worden gedaan aan Gedeputeerde Staten.

Voorschrift 5

Stagnatie.

Indien het accepteren van afvalstoffen stagneert of dreigt te stagneren, dient de vergunninghouder dit onverwijld schriftelijk dan wel elektronisch dan wel anderszins te kennen te geven aan Gedeputeerde Staten. Deze mededeling dient gegevens te bevatten over de oorzaak en de (verwachte) tijdsduur van de stagnatie, alsmede de maatregelen die worden genomen om de stagnatie op te heffen respectievelijk in de toekomst te voorkomen. Tevens moet vergunninghouder aangeven of en zo ja welke vergunningvoorschriften als gevolg van de stagnatie niet kunnen worden nageleefd.

Voorschrift 6.

Rapportage.

1. De vergunninghouder moet jaarlijks een rapportage opstellen waarin de gegevens van de goedgekeurde opzet en wijze van uitvoering van de administratie zijn verwerkt. In deze rapportage dient tenminste de volgende informatie te zijn opgenomen:
 - a. de hoeveelheid afvalstoffen die is geïnjecteerd, uitgesplitst naar herkomst (Nedmag (pekeldzuivering-magnesiumchloridepekkel) dan wel Nedmag-Kisuma (pekilverwijdering-natriumsulfaatpekkel)) en indien relevant naar mogelijke kwaliteiten van de te be-/verwerken afvalstoffen;
 - b. de hoeveelheid, herkomst en aard van de geproduceerde reststromen, alsmede de wijze waarop deze zijn verwijderd;
 - c. de maatregelen die zijn genomen dan wel zullen worden genomen om de bij de be-/verwerking ontstane reststromen, overeenkomstig het gestelde in artikel 10.1 van de Wm, op een zo effectief mogelijke wijze te (laten) be-/verwerken binnen de inrichting dan wel bij derden;
 - d. een vergelijking met de onder a, b en c genoemde resultaten van het voorgaande jaar; hierbij dienen ontwikkelingen in de resultaten te worden toegelicht;
 - e. een opsomming van de niet routineactiviteiten in dat jaar in het kader van de injectie. In deze opsomming dient in ieder geval een overzicht voor te komen van:
 - overzicht reparatie- en onderhoudswerkzaamheden;
 - afwijkingen in de injectiedrukken;
 - mechanische problemen;
 - eventuele incidenten, lekkages etc.

De wijze waarop de rapportage dient plaats te vinden, behoeft de goedkeuring van de Gedeputeerde Staten.

2. De in het eerste lid genoemde rapportage dient binnen drie maanden na afsluiting van het kalenderjaar aan Gedeputeerde Staten te worden gezonden. Deze rapportage zal door Gedeputeerde Staten worden doorgezonden aan de inspecteur-generaal der mijnen.

Voorschrift 7.

Injectieputten

- 7.1. Ter voorkoming van het ongecontroleerd terugvoeren van cavernevloeistof waardoor het milieu gevaar loopt te worden verontreinigd, dient een afsluitinstallatie te zijn aangebracht.
- 7.2. De positie en het type van de onder 7.1. bedoelde installatie dient de instemming van Gedeputeerde Staten te hebben; hiervoor zal Gedeputeerde Staten advies vragen aan de inspecteur-generaal der mijnen.
- 7.3. De onder 7.1. bedoelde afsluitinstallatie dient tenminste éénmaal per zes maanden te worden beproefd. Het resultaat van deze beproeving dient geregistreerd en gerapporteerd te worden in de rapportage bedoeld in voorschrift 6e.
- 7.4. De verbuizingskeggenhuizen van ruimten tussen series der verbuizing alsmede het injectiebuishuis dienen elk tenminste één uitlaat te hebben die is voorzien van een afsluitinstallatie. Achter deze afsluiter dient een voorziening te zijn getroffen om de drukken in bedoelde ruimten te kunnen meten.
- 7.5. Ten behoeve van het veilig kunnen stellen van de injectieput voor onderhoudswerkzaamheden dient het gedeelte waarmee de injectiebuis is afgehangen in het onder 7.4. bedoelde huis een voorziening te bevatten om een plug of veiligheidsklep aan te brengen.
- 7.6. De positie van de onder 7.5. genoemde voorziening dient de instemming van Gedeputeerde Staten te hebben; hiervoor zal Gedeputeerde Staten advies vragen aan de inspecteur-generaal der mijnen.
- 7.7. De putafwerking (bovengrondse putconstructie) dient berekend te zijn op een werkdruk welke tenminste gelijk moet zijn aan de maximaal aldaar te verwachten druk.
- 7.8. Tenminste 1x per maand dienen de onder punt 7.4 genoemde metingen uitgevoerd en geregistreerd te worden. Afwijkingen dienen gerapporteerd te worden in de rapportage als bedoeld in voorschrift 6e.
- 7.9. Indien een afwijking in het drukpatroon wordt geconstateerd, dient zo spoedig mogelijk de oorzaak ervan vastgesteld te worden en gerapporteerd te worden aan Gedeputeerde Staten.

Voorschrift 8.

Bodem en oppervlaktewater

- 8.1 Het terrein van de inrichting dient zodanig aangelegd, ingericht en afgewerkt alsmede op zodanige wijze onderhouden te zijn dan wel te worden dat verontreiniging van de bodem of van het oppervlaktewater wordt voorkomen.

Voorschrift 9

Cavernedruk

- 9.1 De druk van de caverne waarin wordt geïnjecteerd dient regelmatig gemeten en geregistreerd te worden. Het aantal metingen, alsmede de plaats en de frequentie ervan dient in overeenstemming met Gedeputeerde Staten te worden bepaald. Hiervoor zal Gedeputeerde Staten advies vragen aan de inspecteur-generaal der mijnen.
- 9.2. De onder 9.1. verkregen gegevens dienen ieder jaar geëvalueerd en gerapporteerd te worden aan Gedeputeerde Staten als bedoeld in voorschrift 6e.

9.3 De maximale cavernedruk ten gevolge van de injectieactiviteit mag niet hoger zijn dan lithostatisch.

9.4. Boven de injectiecaverne dienen op maaiveldniveau minimaal eens in de vijf jaar geodetische metingen ten genoegen van Gedeputeerde Staten te worden uitgevoerd om de bodembeweging te monitoren. Hiervoor zal Gedeputeerde Staten advies vragen aan de inspecteur-generaal der mijnen.

De meetresultaten dienen onverwijld te worden overgelegd aan Gedeputeerde Staten. Deze rapportage zal door Gedeputeerde Staten worden doorgezonden aan de inspecteur-generaal der mijnen.

VI. Te bepalen dat een exemplaar van de vergunning zal worden gezonden aan:

1. Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V., Postbus 241, 9640 AE Veendam;
2. VROM-Inspectie Regio Noord, Postbus 30020, 9700 RM Groningen;
3. Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Postbus 30945, 2500 GX Den Haag;
4. het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Veendam, Postbus 20004, 9640 PA Veendam;
5. het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Hoogezand-Sappemeer, Postbus 75, 9600 AB Hoogezand;
6. het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Menterwolde, Postbus 2, 9649 ZG Muntendam;
7. het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Noord, Postbus 30032, 9700 RM Groningen;
8. Ministerie van Economische Zaken, Postbus 20101, 2500 EC Den Haag;
9. Staatstoezicht op de Mijnen, Postbus 8, 2270 AA Voorburg;
10. Waterschap Hunze en Aa's, Postbus 195, 9640 AD Veendam;
11. Kisuma Chemicals BV, Postbus 400, 9640 AK Veendam.

VII. Te bepalen dat publicatie zal plaatsvinden in de Nederlandse Staatscourant en de "De Veendammer", "De Tussenklappen" en de "Regiokrant".

Groningen, 11 november 2003.

Gedeputeerde Staten voornoemd:

, voorzitter

, secretaris

Lijst van begrippen en afkortingen.

Wm:

de Wet milieubeheer zoals gepubliceerd in 2002 in Staatsblad nr. 239, inclusief de daarna aangebrachte wijzigingen.

Definitief verwijderen:

handelingen als omschreven in Richtlijn 75/442/EEG, artikel 1, onder e. In deze vergunning wordt met definitief verwijderen bedoeld het behandelen van de in voorschrift 3 genoemde afvalstoffen door middel van injectie in de diepe ondergrond.

Gedeputeerde Staten:

het College van gedeputeerde staten van Groningen.

Lzb:

het Lozingenbesluit bodembescherming zoals gepubliceerd in 1997 in Staatsblad nr. 649, inclusief de daarna aangebrachte wijzigingen.

Eural:

Regeling Europese afvalstoffenlijst, gepubliceerd in Staatscourant 28 maart 2002, nr. 62.

Lithostatische druk:

heersende druk in de aardlaag ten gevolge van de heersende omstandigheden in de die laag.

Bijlage A.

**Advies van VROM d.d. 27 september 2002
en brief van VROM-Inspectie Noord d.d. 28 april 2003**

Bijlage B.

Brief van de minister van EZ d.d. 21 februari 2003

Bijlage C.

Randvoorwaarden acceptatieprocedure.

Bijlage D.

**Bedenschrift van VROM-Inspectie Noord d.d. 13 oktober 2003
en advies van VROM/DGM/SAS d.d. 29 oktober 2003**

Bijlage E.

Brief van Nedmag d.d. 31 oktober 2003; intrekking deel van de aanvraag